

INSTITUT MIHAJLO PUPIN DOO BEOGRAD

Napomene uz konsolidovane finansijske izveštaje na dan 31. decembra 2019. godine

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2019. i 2018. godine

1. OSNIVANJE I DELATNOST

INSTITUT MIHAJLO PUPIN DOO BEOGRAD (u daljem tekstu i "Matično preduzeće") osnovan je 29. januara 1959. godine.

Matično preduzeće posluje u skladu sa Zakonom o naučno-istraživačkoj delatnosti ("Službeni glasnik RS", br. 110/05, 50/06 – ispravka, 18/2010 i 112/2015). Delatnost Matičnog preduzeća je usmerena na naučno-istraživački rad i proizvodni rad u oblasti visokih tehnologija (telekomunikacije, elektronika, proizvodnja računarske opreme, sastavnih delova i elektronskih uređaja, mašinske opreme, automatika, hidraulika i pneumatika).

Osnovna delatnost Matičnog preduzeća bazira se na realizaciji dugoročnih ugovora (projekata) o zajedničkom poslovanju, u kojima učestvuje Matično preduzeće zajedno sa pojedinim zavisnim preduzećima. Projekti su namenjeni unapred poznatim naručiocima, sa kojima se zaključuju odgovarajući ugovori. Realizacija projekata odvija se po etapama (fazama) i najčešće obuhvata duži period (preko godine dana).

Matično preduzeće ima većinsko vlasništvo i kontrolu nad zavisnim pravnim licima navedenim u Napomeni 2.1. koja ulaze u konsolidaciju (zajedno u daljem tekstu "Grupa").

Sedište Grupe je u Beogradu, ulica Volgina broj 15.

Na dan 31. decembra 2019. godine Grupa je imala je 482 zaposlena (31. decembar 2018. godine: 453 zaposlenih).

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PRIKAZIVANJE KONSOLIDOVANIH FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA

2.1. Osnova za konsolidovanje

Priloženi konsolidovani finansijski izveštaji obuhvataju finansijske izveštaje Matičnog preduzeća i sledećih zavisnih pravnih lica na dan i za godinu završenu 31. decembra 2019. (u daljem tekstu "Konsolidovana zavisna preduzeća"):

<u>Naziv preduzeća</u>	<u>% učešća</u>
1. IMP – AUTOMATIKA DOO BEOGRAD	100%
2. IMP – RAČUNARSKI SISTEMI DOO BEOGRAD	100%
3. IMP – TELEKOMUNIKACIJE DOO BEOGRAD	100%
4. IMP – PIEZOTEHNOLOGIJA DOO BEOGRAD	100%
5. IMP – POSLOVNE USLUGE DOO BEOGRAD	100%
6. IMP – NAUČNOTEHNOLOŠKI PARK DOO BEOGRAD	100%
7. IDVORSKI LABORATORIJE d.o.o. BEOGRAD	75%

Svi iznosi transakcija koje su nastale iz međusobnih poslovnih odnosa između Matičnog preduzeća i napred navedenih zavisnih preduzeća, su eliminisani prilikom konsolidacije finansijskih izveštaja.

Izveštajni periodi Matičnog preduzeća i Konsolidovanih zavisnih preduzeća su isti.

Konsolidovani finansijski izveštaji Grupe su sastavljeni korišćenjem uniformnih računovodstvenih politika za slične transakcije i događaje, i iste su konzistentno primenjene.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2019. i 2018. godine

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PRIKAZIVANJE KONSOLIDOVANIH FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA (Nastavak)

2.1. Osnova za konsolidovanje (Nastavak)

IMP "Automatika" d.o.o. Beograd, osnovano je rešenjem 14. jula 1997. godine pod brojem Fi 14423/97 kao pravno lice u potpunom vlasništvu Matičnog preduzeća. Osnovna delatnost preduzeća je istraživanje i eksperimentalni razvoj u tehničko-tehnološkim naukama.

IMP "Telekomunikacije" d.o.o. Beograd, osnovano je rešenjem od 14. jula 1997. godine pod brojem Fi 14426/97 kao pravno lice u potpunom vlasništvu Matičnog preduzeća. Osnovna delatnost preduzeća je istraživanje i razvoj u tehničkim naukama.

IMP "Piezotehnologija" d.o.o. Beograd, osnovano je rešenjem od 14. jula 1997. godine pod brojem Fi 14429/97 kao pravno lice u potpunom vlasništvu Matičnog preduzeća. Osnovna delatnost preduzeća je proizvodnja elektronskih komponenta.

IMP "Poslovne usluge" d.o.o. Beograd, osnovano je rešenjem od 14. jula 1997. godine pod brojem Fi 14430/97 kao pravno lice u potpunom vlasništvu Matičnog preduzeća. Osnovna delatnost preduzeća su računovodstveni poslovi, kontrole i slično.

IMP "Računarski sistemi" d.o.o. Beograd, osnovano je rešenjem od 14. jula 1997. godine pod brojem Fi 14424/97 kao pravno lice u potpunom vlasništvu Matičnog preduzeća. Osnovna delatnost preduzeća je istraživanje i razvoj u tehničkim naukama.

IMP "Naučnotehnološki park" d.o.o. Beograd osnovan je Rešenjem br. BD 193877/06 od 20. decembra 2006. godine kao pravno lice u potpunom vlasništvu Matičnog preduzeća. Osnovna delatnost preduzeća je istraživanje i eksperimentalni razvoj u tehničko-tehnološkim naukama. Preduzeće je faktički počelo sa poslovanjem u 2007. godini.

"Idvorski laboratorije" d.o.o. Beograd, osnovano je rešenjem br. BD 69209/2013 24. juna 2013. godine kao pravno lice sa 75% vlasništva Matičnog preduzeća, 20% vlasništvo "IKT Mreže", matični broj 28019734, Kralja Milana 4/4, Beograd i 5% vlasništvo Elektrotehničkog fakulteta Univerziteta u Beogradu, matični broj 07032498, Bulevar Kralja Aleksandra 73, Beograd. Osnovna delatnost preduzeća je tehničko ispitivanje i analiza.

Upravni odbor Matičnog preduzeća je, kao osnivač, dana 21. marta 2003. godine doneo Odluku o prestanku poslovanja zavisnog pravnog lica IMP "Mehatronika" d.o.o. Beograd likvidacijom po skraćenom postupku. Trgovinski sud u Beogradu je doneo rešenje o otvaranju postupka likvidacije 2. septembra 2003. godine. Rešenjem istog suda br XIII-ST-889/04 od 2. aprila 2004. godine nad preduzećem IMP "Mehatronika" d.o.o. Beograd obustavljen je postupak likvidacije otvoren u toku 2003. godine i otvoren postupak stečaja.

Skupština Matičnog preduzeća je, kao osnivač, dana 15. jula 2009. godine donela Odluku broj 1401/1-09 o prestanku poslovanja zavisnog pravnog lica IMP "Senzori i merenja" d.o.o. Beograd likvidacijom po skraćenom postupku. Agencija za privredne registre (APR) je donela Rešenje br. BD 129540/2009 od 29. jula 2009. godine o otvaranju postupka likvidacije.

Odluka kojom se pokreće postupak statusne promene spajanja uz pripajanje IMP "Računarstvo" u IMP "Računarski sistemi" je odluka Skupštine Instituta "Mihajlo Pupin" br. 2299/1-11 od 26. septembra 2011. godine potpisana između IMP "Računarstvo" i IMP "Računarski sistemi".

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2019. i 2018. godine

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PRIKAZIVANJE KONSOLIDOVANIH FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA (Nastavak)

2.1. Osnova za konsolidovanje (Nastavak)

Matično preduzeće ima značajno učešće u kapitalu sledećih pridruženih preduzeća: "Servis inženjering" IMP d.o.o. (učešće 20%), IMP "Projekt inženjering" d.o.o. (učešće 20%), "Elektronske transakcije" IMP d.o.o. (učešće 25%), "IMP Zero Waste" d.o.o. (učešće 20%) i "IMP-BEEL" d.o.o. (učešće 20%).

U 2013. godini je izvršena ispravka vrednosti u kapitalu pridruženog preduzeća "Jugea" d.o.o. Beograd (učešće 35%). Navedeno preduzeće nije prevedeno u Registar privrednih društava APR-a.

Pridružena pravna lica nisu obuhvaćena u priloženim konsolidovanim finansijskim izveštajima za 2019. i 2018. godinu metodom učešća, jer međusobni odnosi nisu materijalno značajni u odnosu na iznose i transakcije između Matičnog preduzeća i Konsolidovanih zavisnih preduzeća.

2.2. Osnove za sastavljanje i prikazivanje konsolidovanih finansijskih izveštaja

Konsolidovani finansijski izveštaji pripremljeni su u skladu sa:

- Zakonom o računovodstvu (Službeni glasnik Republike Srbije br. 73/2019 – dr.zakon),
- Rešenjem o utvrđivanju prevoda Konceptualnog okvira za finansijsko izveštavanje i osnovnih tekstova Međunarodnih računovodstvenih standarda, odnosno Međunarodnih standarda finansijskog izveštavanja (Službeni glasnik Republike Srbije broj 92/2019),
- Pravilnikom o Kontnom okviru i sadržini računa u Kontnom okviru za Društva, zadruge i preduzetnike (Službeni glasnik Republike Srbije broj 95/2014),
- Pravilnikom o obrascima i sadržini pozicija u obrascima finansijskih izveštaja za društva, zadruge i preduzetnike (Službeni glasnik Republike Srbije broj 95/2014 i broj 114/14),
- Pravilnikom o sadržini pozicija u obrascu Statistički izveštaj za privredna društva, zadruge i preduzetnike (Službeni glasnik Republike Srbije broj 144/14)

Izuzev kako je navedeno niže, konsolidovani finansijski izveštaji Grupe sastavljeni su u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izveštavanja (MSFI).

Grupa je sastavila ove konsolidovane finansijske izveštaje u skladu sa Zakonom o računovodstvu Republike Srbije (u daljem tekstu "Zakon") objavljenim u Službenom glasniku Republike Srbije br. 61/2013, 30/2018 i 73/2019 koji zahteva da konsolidovani finansijski izveštaji budu pripremljeni u skladu sa svim prevedenim MSFI do 21. novembra 2019. godine. Posebni zahtevi Zakona odstupaju od MSFI zbog činjenice da su usvojeni prevedeni standardi te ovi konsolidovani finansijski izveštaji na sadrže efekte MSFI koji su objavljeni od 21. novembra 2019. godine, s obzirom da je obavezna primena za konsolidovane finansijske izveštaje sastavljene na dan 31. decembra 2020. godine. Osim pomenutog, Zakon zahteva određena prikazivanja i određeni tretman računa i stanja, što ima za posledicu dodatna odstupanja od MSFI kao što sledi:

- 1 Grupa je ove konsolidovane finansijske izveštaje sastavila u formatu propisanom od strane Ministarstva finansija Republike Srbije, koji nije u skladu sa zahtevima MRS 1 (revidiran)– "Prikazivanje finansijskih izveštaja" i MRS 7 – "Izveštaj o tokovima gotovine".
- 2 Rešenje Ministarstva finansije Republike Srbije br. 401-00-4980/2019-16 od 21. novembra 2019. godine (Službeni glasnik Republike Srbije br. 92/2019) utvrđuje da zvanične standarde čine zvanični prevodi Međunarodnih računovodstvenih standarda (MRS) i Međunarodnih standarda finansijskog izveštavanja (MSFI) koje izdaje Odbor za međunarodne računovodstvene standarde (IASB), kao i tumačenja standarda izdatih od strane Komiteta za tumačenje međunarodnog finansijskog izveštavanja (IFRIC) do 31. jula 2013. godine. MSFI počće da se primenjuju od finansijskih izveštaja koji se sastavljaju na dan 31. decembra 2020. godine. MSFI iz ove tačke mogu se primeniti i prilikom sastavljanja konsolidovanih finansijskih izveštaja na dan 31. decembra 2019. godine (uz obelodanjivanje odgovarajućih informacija u Napomenama uz konsolidovane finansijske izveštaje). Standard: MSFI 15 – Prihodi od ugovora sa kupcima; MSFI 9R – Finansijski instrumenti nisu primenjeni na ove finansijske izveštaje.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2019. i 2018. godine

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PRIKAZIVANJE KONSOLIDOVANIH FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA (Nastavak)

2.3. Osnove za vrednovanje

Konsolidovani finansijski izveštaji su sastavljeni prema konceptu nabavne vrednosti, osim finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju koja su vrednovana po fer vrednosti.

2.4. Uticaj i primena novih i revidiranih MRS/MSFI

Računovodstvene politike i procene korišćene prilikom sastavljanja ovih konsolidovanih finansijskih izveštaja su konzistentne sa računovodstvenim politikama i procenama primenjenim u sastavljanju godišnjih konsolidovanih finansijskih izveštaja Grupe za 2014. godinu, izuzev za novousvojene prevedene standarde i tumačenja standarda čija primena nije imala materijalno značajan efekat na priložene konsolidovane finansijske izveštaje Grupe, niti je rezultirala u korekcijama uporednih podataka.

(a) *Novi standardi, tumačenja i izmene postojećih standarda na snazi u tekućem periodu koji još uvek nisu zvanično prevedeni i usvojeni u Republici Srbiji*

Do datuma sastavljanja priloženih konsolidovanih finansijskih izveštaja, sledeći MRS, MSFI i tumačenja koja su sastavni deo standarda, kao i njihove izmene, izdati od strane Odbora za međunarodne standarde, odnosno Komiteta za tumačenje međunarodnog finansijskog izveštavanja, stupili su na snagu 1. januara 2015. godine i ranije i kao takvi su primenljivi na konsolidovane finansijske izveštaje za 2015. godinu, ali još uvek nisu zvanično prevedeni i objavljeni od strane Ministarstva finansija Republike Srbije, pa samim tim nisu ni primenjeni od strane Grupe:

- Izmene MRS 32 "Finansijski instrumenti: prezentacija" - Prebijanje finansijskih sredstava i finansijskih obaveza (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2014. godine);
- Izmene MSFI 10 "Konsolidovani finansijski izveštaji", MSFI 12 i MRS 27 - "Investicioni entiteti" (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2014. godine);
- Izmene MRS 36 "Umanjenje vrednosti imovine" - Obelodanjivanja o nadoknadivom iznosu nefinansijskih sredstava (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2014. godine);
- Izmene MRS 39 "Finansijski instrumenti: priznavanje i odmeravanje" – Novacija derivata i nastavak računovodstva hedžinga (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2014. godine); i
- IFRIC 21 "Dažbine" (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2014. godine).

(a) *Novi standardi, tumačenja i izmene postojećih standarda na snazi u tekućem periodu koji još uvek nisu zvanično prevedeni i usvojeni u Republici Srbiji (Nastavak)*

- Izmene različitih standarda (MSFI 2, MSFI 3, MSFI 8, MSFI 13, MRS 16, MRS 24 i MRS 38) koje su rezultat projekta godišnjeg unapređenja standarda, "Ciklus 2010-2012", objavljenog od strane IASB-a u decembru 2013. godine, prvenstveno kroz otklanjanje nekonzistentnosti i pojašnjenje teksta (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. jula 2014. godine);
- Izmene različitih standarda (MSFI 1, MSFI 3, MSFI 13 i MRS 40) koje su rezultat projekta godišnjeg unapređenja standarda, "Ciklus 2011-2013", objavljenog od strane IASB-a u decembru 2013. godine, prvenstveno kroz otklanjanje nekonzistentnosti i pojašnjenje teksta (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. jula 2014. godine);
- Izmene MRS 19 "Primanja zaposlenih" - Definisani planovi doprinosa (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. jula 2014. godine).

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2019. i 2018. godine

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PRIKAZIVANJE KONSOLIDOVANIH FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA (Nastavak)

2.4. Uticaj i primena novih i revidiranih MRS/MSFI (Nastavak)

Rukovodstvo Grupe smatra da većina gore navedenih standarda, izmena postojećih standarda i tumačenja standarda nije relevantna za poslovanje Grupe i nema značajan uticaj na priložene konsolidovane finansijske izveštaje.

(b) Novi standardi, tumačenja i izmene postojećih standarda koji nisu stupili na snagu

Do datuma sastavljanja priloženih konsolidovanih finansijskih izveštaja, sledeći MRS, MSFI i tumačenja koja su sastavni deo standarda, kao i njihove izmene, izdati su od strane Odbora za međunarodne računovodstvene standarde, odnosno Komiteta za tumačenje međunarodnog finansijskog izveštavanja koji su zvanično prevedeni i objavljeni od strane Ministarstva, a u primeni za sastavljanje konsolidovanih finansijskih izveštaja za 2020. godinu, pa samim tim nisu ni ranije primenjeni od strane Grupe:

- Izmene različitih standarda (MSFI 5, MSFI 7, MRS 19 i MRS 34) koje su rezultat projekta godišnjeg unapređenja standarda, "Ciklus 2012-2014", objavljenog od strane IASB-a u septembru 2014. godine, prvenstveno kroz otklanjanje nekonzistentnosti i pojašnjenje teksta (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2016. godine);
- Izmene MSFI 11 "Zajednički aranžmani" - Računovodstveno obuhvatanje sticanja interesa u zajedničkim aranžmanima (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2016. godine);
- MSFI 14 "Regulatorni računi razgraničenja" (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2016. godine);
- Izmene MRS 1 "Prezentacija finansijskih izveštaja" - Inicijativa u vezi obelodanjivanja (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2016. godine);
- Izmene MRS 16 "Nekretnine, postrojenja i oprema" i MRS 38 "Nematerijalna ulaganja" - Pojašnjenje prihvatljivih metoda amortizacije (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2016. godine);
- Izmene MRS 16 "Nekretnine, postrojenja i oprema" i MRS 41 "Poljoprivreda" - Poljoprivreda: Zasadi kao osnovna biološka sredstva (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2016. godine);
- Izmene MRS 27 "Pojedinačni finansijski izveštaji" - Metod udela u pojedinačnim finansijskim izveštajima (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2016. godine);
- Izmene MRS 28 "Ulaganja u pridružene entitete i zajedničke poduhvate" i MSFI 10 "Konsolidovani finansijski izveštaji" - Prodaja ili unos imovine između investitora i njegovog pridruženog entiteta ili zajedničkog poduhvata (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2016. godine);
- Izmene MRS 28 "Ulaganja u pridružene entitete i zajedničke poduhvate", MSFI 10 "Konsolidovani finansijski izveštaji" i MSFI 12 "Obelodanjivanje o učešćima u drugim entitetima" - Primena izuzeća od konsolidacije (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2016. godine);
- MSFI 9 "Finansijski instrumenti" (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2018. godine) i
- MSFI 15 "Prihodi iz ugovora sa klijentima" (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2018. godine).

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2019. i 2018. godine

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PRIKAZIVANJE KONSOLIDOVANIH FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA (Nastavak)

2.5. Odstupanje računovodstvenih propisa Republike Srbije od MSFI

Računovodstveni propisi Republike Srbije odstupaju od MSFI u sledećem:

- Učešće zaposlenih u dobiti se evidentira preko neraspoređene dobiti, a u skladu sa Pravilnikom o kontnom okviru, a ne na teret rezultata perioda, kako se to zahteva po MRS 19 "Primanja zaposlenih".
- Vanbilansna sredstva i obaveze su prikazana na obrascu bilansa stanja. Ove stavke po definiciji MSFI ne predstavljaju ni sredstva ni obaveze.

S obzirom na napred izneto, priloženi konsolidovani finansijski izveštaji nisu u potpunosti usaglašeni sa svim zahtevima MSFI i ne mogu se smatrati konsolidovanim finansijskim izveštajima sastavljenim i prikazanim u skladu sa MSFI.

2.6. Preračunavanje stranih valuta

Sva sredstva i obaveze u stranim sredstvima plaćanja se na dan izveštavanja preračunavaju u njihovu dinarsku protivvrednost primenom zvaničnog deviznog kursa Narodne banke Srbije važećeg na taj dan (Napomena 42). Transakcije u stranoj valuti se preračunavaju u funkcionalnu valutu primenom deviznih kurseva važećih na dan transakcije ili vrednovanja po kome se stavke ponovo odmeravaju.

Pozitivne i negativne kursne razlike nastale iz izmirenja takvih transakcija i iz preračuna monetarnih sredstava i obaveza izraženih u stranim valutama na kraju godine, priznaju se u bilansu uspeha, kao deo finansijskih prihoda, odnosno finansijskih rashoda.

2.7. Uporedni podaci

Uporedne podatke i početna stanja čine podaci sadržani u konsolidovanim finansijskim izveštajima za 2018. godinu, sastavljenim u skladu sa računovodstvenim propisima važećim u Republici Srbiji, koji su bili predmet revizije.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2019. i 2018. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA

3.1. Nematerijalna ulaganja

Nematerijalna ulaganja su inicijalno priznata po nabavnoj vrednosti. Naknadno vrednovanje nematerijalnih ulaganja izvršeno je po nabavnoj vrednosti umanjenoj za ispravku vrednosti i eventualne kumulirane gubitke po osnovu obezvređenja.

Nematerijalna ulaganja sa određenim korisnim vekom upotrebe se amortizuju i testiraju se na umanjene vrednosti kada god se jave indikatori da nematerijalno ulaganje može da bude obezvređeno.

Amortizacija nematerijalnih ulaganja se obračunava primenom proporcionalne metode kako bi se njihova nabavna vrednost rasporedila tokom njihovog procenjenog veka trajanja.

Dobici i gubici koji proističu iz rashodovanja ili prodaje nematerijalnih ulaganja se priznaju u bilansu uspeha perioda kada je nematerijalno ulaganje rashodovano, odnosno prodato, i to u visini razlike između novčanog priliva i knjigovodstvene vrednosti sredstva.

3.2. Nekretnine, postrojenja i oprema

Stavke nekretnina, postrojenja i opreme, koje ispunjavaju uslove da budu priznate kao sredstvo, odmeravaju se prilikom početnog priznavanja po svojoj nabavnoj vrednosti odnosno, ceni koštanja.

Nabavna vrednost uključuje izdatke koji se direktno pripisuju nabavci sredstava, kao što su fakturna vrednost (uključujući carinske dažbine i PDV), svi troškovi koji se direktno pripisuju dovođenju sredstva na lokaciju i u stanje koje je neophodno da bi sredstvo moglo funkcionisati na način na koji rukovodstvo očekuje, inicijalnu procenu troškova demontaže, uklanjanja sredstva i obnove područja na kom je sredstvo locirano, kao i kapitalizovane troškove pozajmljivanja.

Nakon početnog priznavanja kao sredstva, stavke nekretnina, postrojenja i opreme se odmeravaju po nabavnoj vrednosti umanjenoj za akumuliranu ispravku vrednosti i eventualne kumulirane gubitke po osnovu obezvređenja.

Naknadni troškovi se uključuju u nabavnu vrednost sredstva ili se priznaju kao posebno sredstvo, ukoliko je primenljivo, samo kada postoji verovatnoća da će Grupa u budućnosti imati ekonomsku korist od tog sredstva i ako se njegova vrednost može pouzdano odmeriti. Knjigovodstvena vrednost zamenjenog sredstva se isknjižava.

Svi drugi troškovi tekućeg održavanja terete bilans uspeha perioda u kome su nastali.

Dobici i gubici po osnovu prodaje ili rashodovanja sredstva utvrđuju se iz razlike između novčanog priliva i knjigovodstvene vrednosti i iskazuju se u bilansu uspeha u okviru ostalih prihoda i ostalih rashoda.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2019. i 2018. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)

3.2. Nekretnine, postrojenja i oprema (Nastavak)

Zemljište se ne amortizuje. Amortizacija drugih sredstava se obračunava primenom proporcionalne metode kako bi se njihova nabavna vrednost rasporedila tokom njihovog procenjenog veka trajanja, kao što sledi:

- Građevinski objekti	2,5 – 5%
- Mašine i oprema	6,67 – 20%
- Motorna vozila	20%
- Nameštaj, pribor i oprema	10 – 12,5%
- Računarska oprema	25%

Korisni vek upotrebe sredstva se revidira i po potrebi koriguje na datum svakog bilansa stanja.

Obračun amortizacije za poreske svrhe vrši se u skladu sa Zakonom o porezu na dobit pravnih lica Republike Srbije ("Službeni glasnik RS", br. 25/2001, 80/2002, 43/2003, 84/2004, 18/2010, 101/2011, 119/2012, 47/2013, 108/2013, 68/2014 - dr. zakon, 142/2014, 91/2015 – autentično tumačenje I 112/15) i Pravilnikom o načinu razvrstavanja stalnih sredstava po grupama i načinu utvrđivanja amortizacije za poreske svrhe ("Službeni glasnik RS", br. 116/2004 i 99/2010), što rezultira u odloženim porezima (Napomena 19).

3.3. Investicione nekretnine

Investicione nekretnine se početno priznaju po nabavnoj vrednosti, odnosno ceni koštanja. Troškovi transakcije se uključuju u početno priznatu vrednost.

Nakon početnog priznavanja, investicione nekretnine se iskazuju po nabavnoj vrednosti umanjenoj za kumuliranu ispravku vrednosti i eventualne kumulirane gubitke za umanjenje vrednosti. Amortizacija investicionih nekretnina se obračunava primenom proporcionalne metode kako bi se njihova nabavna vrednost rasporedila tokom njihovog procenjenog veka trajanja.

Ako postoje bilo kakve indicije, da je došlo do umanjenja vrednosti investicione nekretnine, Grupa procenjuje nadoknadivu vrednost kao veću od upotrebne vrednosti i fer vrednosti umanjene za procenjene troškove prodaje. Knjigovodstvena vrednost investicione nekretnine se otpisuje do njene nadoknadive vrednosti kroz tekući bilans uspeha.

Naknadni izdaci se kapitalizuju samo kada je verovatno da će buduće ekonomske koristi povezane sa tim izdacima pripasti Društvu i da izdaci mogu pouzdano da se izmere. Svi ostali troškovi tekućeg održavanja terete troškove perioda u kome nastanu.

3.4. Umanjenje vrednosti nefinansijskih sredstava

Za sredstva koja imaju neodređen korisni vek upotrebe i ne podležu amortizaciji, proverava se da li je došlo do umanjenja njihove vrednosti vrši se na godišnjem nivou. Za sredstva koja podležu amortizaciji proverava se da li je došlo do umanjenja njihove vrednosti vrši se kada događaji ili izmenjene okolnosti ukažu da knjigovodstvena vrednost možda neće biti nadoknadiva. Gubitak zbog umanjenja vrednosti se priznaje u visini iznosa za koji je knjigovodstvena vrednost sredstva veća od njegove nadoknadive vrednosti.

Nadoknadiva vrednost je fer vrednost sredstva umanjena za troškove prodaje ili vrednosti u upotrebi, u zavisnosti koja od ovih vrednosti je viša. Za svrhu procene umanjenja vrednosti, sredstva se grupišu na najnižim nivoima na kojima mogu da se utvrde odvojeni prepoznatljivi novčani tokovi (jedinice koje generišu gotovinu).

Nefinansijska sredstva kod kojih je došlo do umanjenja vrednosti revidiraju se na svaki izveštajni datum zbog mogućeg ukidanja efekata umanjenja vrednosti.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2019. i 2018. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)

3.5. Učešća u kapitalu pridruženih pravnih lica

Učešća u kapitalu pridruženih pravnih lica iskazuju su po prvobitnoj vrednosti ulaganja umanjenoj za eventualne kumulirane gubitke po osnovu obezvređenja.

3.6. Finansijski instrumenti

Finansijska sredstva

Preduzeća u Grupi priznaju finansijska sredstva u svom bilansu stanja samo onda kada ona postanu jedna od ugovornih strana u finansijskom instrumentu.

Finansijska sredstva prestaju da se priznaju kada je došlo do isteka ugovornog prava ili prenosa prava na prilive gotovine po osnovu tog sredstva, i kada je Grupa izvršila prenos svih rizika i koristi koji proističu iz vlasništva nad finansijskim sredstvom.

Finansijska sredstva se inicijalno priznaju po fer vrednosti, uvećanoj i za direktno pripisive troškove transakcija (osim u slučaju kada se radi o finansijskim sredstvima koja se vrednuju po fer vrednosti čiji se efekti promena u fer vrednostima iskazuju u bilansu uspeha, kada se transakcioni troškovi tretiraju kao rashodi perioda). Redovna kupovina i prodaja finansijskih sredstava se priznaje na datum trgovanja - datum kada su se Društva u Grupi obavezala da će kupiti ili prodati sredstvo.

Finansijska sredstva Grupe uključuju gotovinu, kratkoročne depozite, hartije od vrednosti kojima se trguje, potraživanja od kupaca i ostala potraživanja iz poslovanja, date kredite i pozajmice.

Finansijska sredstva prestaju da se priznaju kada je došlo do isteka ugovornog prava ili prenosa prava na prilive gotovine po osnovu tog sredstva, i kada su Društva u Grupi izvršila prenos svih rizika i koristi koji proističu iz vlasništva nad finansijskim sredstvom.

(a) Zajmovi i potraživanja

Zajmovi i potraživanja predstavljaju nederivatna finansijska sredstva sa fiksnim ili utvrdivim rokovima plaćanja koja se ne kotiraju ni na jednom aktivnom tržištu.

Izuzetno od opšteg pravila početnog priznavanja finansijskih sredstava, kratkoročna beskamatna potraživanja kod kojih je efekat diskontovanja nematerijalan, inicijalno se priznaju po originalnoj fakturnoj vrednosti.

U bilansu stanja Grupe ova kategorija finansijskih sredstava obuhvata potraživanja od kupaca i druga potraživanja iz poslovanja, kratkoročne finansijske plasmane i date stambene kredite zaposlenima evidentirane u okviru dugoročnih finansijskih plasmana.

Potraživanja od kupaca se evidentiraju po fakturnoj vrednosti umanjenoj za ispravku vrednosti obezvređenih potraživanja. Procena ispravke vrednosti potraživanja vrši se na osnovu starosne analize i istorijskog iskustva i kada naplata celog ili dela potraživanja više nije verovatna. Knjigovodstvena vrednost potraživanja umanjuje se preko ispravke vrednosti, a iznos umanjenja se priznaje u bilansu uspeha. Prihodi od ukidanja ispravke vrednosti po osnovu naknadno naplaćenih iznosa i procenjene naplativosti potraživanja priznaju se u korist bilansa uspeha (Napomena 25).

Ostali dugoročni finansijski plasmani obuhvataju dugoročne kredite u zemlji i inostranstvu date povezanim pravnim licima, kao i beskamatna i kamatonosna potraživanja od zaposlenih po osnovu odobrenih stambenih zajmova.

Stambeni zajmovi zaposlenima se vrednuju po amortizovanoj vrednosti korišćenjem kamatne stope po kojoj bi Grupa mogla da pribavi dugoročne pozajmice, a koja odgovara efektivnoj kamatnoj stopi. Ispravka vrednosti potraživanja od zaposlenih se utvrđuje kada postoji objektivni dokaz da Grupa neće biti u stanju da naplati sve iznose koje potražuju na osnovu prvobitnih uslova potraživanja.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2019. i 2018. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)

3.6. Finansijski instrumenti (Nastavak)

Finansijska sredstva (Nastavak)

(b) *Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju*

Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju predstavljaju nederivatna sredstva koja su svrstana u ovu kategoriju ili nisu klasifikovana ni u jednu drugu kategoriju. Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju se nakon inicijalnog priznavanja odmeravaju po fer vrednosti, pri čemu se nerealizovani dobici i gubici prikazuju u okviru ostalog rezultata.

U konsolidovanom bilansu stanja Grupe ova kategorija finansijskih sredstava obuhvata učešća u kapitalu banaka i drugih pravnih lica evidentirana u okviru dugoročnih finansijskih plasmana.

Finansijske obaveze

Preduzeća u Grupi priznaju finansijske obaveze u svom bilansu stanja samo onda kada ona postanu jedna od ugovornih strana u finansijskom instrumentu.

Finansijske obaveze se inicijalno priznaju po fer vrednosti, uvećanoj za direktno pripisive troškove transakcija. Izuzetno od opšteg pravila početnog priznavanja finansijskih obaveza, kratkoročne beskatmatne obaveze kod kojih je efekat diskontovanja nematerijalan, inicijalno se priznaju po originalnoj fakturnoj vrednosti.

Finansijska obaveza prestaje da se priznaje kada preduzeća u Grupi ispune obavezu ili kada je obaveza plaćanja predviđena ugovorom ukinuta ili istekla. U slučaju gde je postojeća finansijska obaveza zamenjena drugom obavezom prema istom poveriocu, ali pod značajno promenjenim uslovima ili ukoliko su uslovi kod postojeće obaveze značajno izmenjeni, takva zamena ili promena uslova tretira se kao prestanak priznavanja prvobitne obaveze sa istovremenim priznavanjem nove obaveze, dok se razlika između prvobitne i nove vrednosti obaveze priznaje u bilansu uspeha.

Finansijske obaveze Grupe uključuju obaveze prema dobavljačima i ostale obaveze iz poslovanja, kao i primljene kredite od banaka.

Finansijske obaveze Grupe se, u smislu MRS 39 "Finansijski instrumenti: priznavanje i odmeravanje", klasifikuju kao kao zajmovi i krediti. Rukovodstvo vrši klasifikaciju svojih finansijskih plasmana u momentu inicijalnog priznavanja.

(a) *Krediti od banaka i dobavljača*

Primljeni krediti od banaka i dobavljača se prvobitno priznaju u iznosima primljenih sredstava (nominalnoj vrednosti), a nakon toga se iskazuju po amortizovanoj vrednosti uz primenu ugovorene kamatne stope. Efekti primenjivanja ugovorene umesto efektivne kamatne stope kao što se zahteva u skladu MRS 39 "Finansijski instrumenti: priznavanje i odmeravanje" po proceni rukovodstva Grupe nemaju materijalno značajan efekat na konsolidovane finansijske izveštaje. Krediti su odobreni uz varijabilne kamatne stope, a unapred plaćene naknade za odobrene kredite razgraničavaju se na proporcionalnoj osnovi tokom perioda trajanja kredita.

Obaveza je tekuća ukoliko se očekuje da bude izmirena u redovnom toku poslovnog ciklusa Grupe, odnosno u periodu do 12 meseci nakon datuma izveštavanja. Sve ostale obaveze se klasifikuju kao dugoročne.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2019. i 2018. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)

3.6. Finansijski instrumenti (Nastavak)

Finansijske obaveze (Nastavak)

(b) Obaveze iz poslovanja

Obaveze prema dobavljačima i ostale kratkoročne obaveze iz poslovanja naknadno se vrednuju po nominalnoj (fakturnoj) vrednosti.

Međusobno prebijanje finansijskih instrumenata

Finansijska sredstva i finansijske obaveze se prebijaju, a razlika između njihovih suma se priznaje u bilansu stanja, ako, i samo ako, postoji zakonom omogućeno pravo da se izvrši prebijanje priznatih iznosa i postoji namera da se isplata izvrši po neto osnovu, ili da se istovremeno proda sredstvo i izmiri obaveza.

Fer vrednost finansijskih instrumenata

Fer vrednost finansijskih instrumenata kojima se trguje na aktivnom tržištu (kao što su hartije od vrednosti kojima se trguje i hartije od vrednosti raspoložive za prodaju) zasniva se na kotiranim tržišnim cenama na dan bilansa stanja. Kotirana tržišna cena koja se koristi za finansijska sredstva Grupe predstavlja tekuću cenu ponude.

Fer vrednost finansijskih instrumenata kojima se ne trguje na aktivnom tržištu utvrđuje se različitim tehnikama procene.

3.7. Zalihe

Nabavna vrednost materijala i robe predstavlja vrednost po fakturi dobavljača uvećanu za transportne i ostale zavisne troškove nabavke. Nabavna vrednost utvrđuje se metodom prosečne ponderisane nabavne cene.

Cena koštanja gotovih proizvoda i nedovršene proizvodnje obuhvata utrošene sirovine, direktnu radnu snagu, ostale direktne troškove i pripadajuće režijske troškove proizvodnje (zasnovane na normalnom korišćenju proizvodnog kapaciteta). Izlaz sa zaliha se utvrđuje metodom prosečne ponderisane cene.

Neto prodajna vrednost je procenjena prodajna cena u uobičajenom toku poslovanja, umanjena za procenjene varijabilne troškove prodaje.

3.8. Gotovinski ekvivalenti i gotovina

Gotovinski ekvivalenti i gotovina uključuju sredstva na računima kod banaka, gotovinu u blagajni, kao i visokolikvidna sredstva sa prvobitnim rokom dospeća do tri meseca ili kraće, a koja se mogu brzo konvertovati u poznate iznose gotovine, uz beznačajan rizik od promene vrednosti.

3.9. Vanbilansna sredstva i obaveze

Vanbilansna sredstva/obaveze uključuju: imovinu uzetu u zakup, osim sredstava uzetih u finansijski zakup, robu u konsignaciji, materijal primljen na obradu i doradu i ostala sredstva koja nisu u vlasništvu Grupe, kao i potraživanja/obaveze po instrumentima obezbeđenja plaćanja kao što su garancije i drugi oblici jemstva.

3.10. Raspodela dobitka

Raspodela dobitka vlasnicima kapitala Grupe priznaje se kao obaveza u periodu u kome su vlasnici kapitala Grupe odobrili raspodelu dobiti.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2019. i 2018. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)

3.11. Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna sredstva

Rezervisanja

Rezervisanja se priznaju u iznosima koji predstavljaju najbolju procenu izdataka zahtevanih da se izmiri sadašnja obaveza na datum bilansa stanja (Napomena 31). Trošak rezervisanja se priznaje kao rashod perioda.

Kada je efekat vremenske vrednosti novca značajan, iznos rezervisanja je sadašnja vrednost očekivanih izdataka zahtevanih da se obaveza izmiri, dobijen diskontovanjem pomoću stope pre poreza koja odražava tekuće tržišne procene vremenske vrednosti novca i rizike specifične za obavezu. Kada se koristi diskontovanje, knjigovodstvena vrednost rezervisanja se povećava u svakom periodu, tako da odražava protok vremena. Ovo povećanje se iskazuje kao trošak pozajmljivanja.

Rezervisanja se ponovo razmatraju na svaki datum bilansa stanja i koriguju radi odražavanja najbolje tekuće procene. Kada više nije verovatno da će odliv resursa koji predstavljaju ekonomske koristi biti zahtevan, rezervisanje se ukida u korist bilansa uspeha tekuće godine. Rezervisanja se ne priznaju za buduće poslovne gubitke.

Potencijalne obaveze i potencijalna sredstva

Potencijalne obaveze se ne priznaju u konsolidovanim finansijskim izveštajima. Potencijalne obaveze se obelodanjuju u napomenama uz konsolidovane finansijske izveštaje, osim ako je verovatnoća odliva resursa koji sadrže ekonomske koristi veoma mala.

Grupa ne priznaje potencijalna sredstva u konsolidovanim finansijskim izveštajima. Potencijalna sredstva se obelodanjuju u napomenama uz konsolidovane finansijske izveštaje, ukoliko je priliv ekonomskih koristi verovatan.

3.12. Zakupi (Lizing)

Grupa kao zakupac

Finansijski zakup

Zakup se klasifikuje kao finansijski zakup ako se njim suštinski prenose na zakupca svi rizici i koristi povezani sa vlasništvom. Finansijski zakupi se kapitalizuju na početku zakupa po vrednosti nižoj od fer vrednosti zakupljenog sredstva i sadašnje vrednosti minimalnih plaćanja zakupnine.

Svaka zakupnina se raspoređuje na obaveze i finansijske rashode kako bi se postigla konstantna periodična kamatna stopa na preostali iznos obaveze. Finansijski rashodi se priznaju u bilansu uspeha perioda na koji se odnose. Zakupljena sredstva na bazi finansijskog zakupa amortizuju se u toku perioda kraćeg od korisnog veka trajanja sredstva ili perioda zakupa.

Operativni zakup

Zakup se klasifikuje kao operativni zakup ako zakupodavac suštinski zadržava sve rizike i koristi povezane sa vlasništvom. Plaćanja izvršena po osnovu operativnog zakupa iskazuju se na teret bilansa uspeha na proporcionalnoj osnovi tokom perioda trajanja zakupa.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2019. i 2018. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)

3.12. Zakupi (Lizing)

Grupa kao zakupodavac

Finansijski zakup

Kada se sredstva daju u zakup po osnovu finansijskog zakupa, neto investicija u zakup se priznaje kao potraživanje. Razlika između buduće i sadašnje vrednosti potraživanja se iskazuje kao nezarađeni finansijski prihod.

Prihod od zakupa se priznaje u toku perioda trajanja zakupa primenom metode neto ulaganja, koja odražava konstantnu periodičnu stopu povraćaja.

Operativni zakup

Kada je sredstvo dato u operativni zakup, takvo sredstvo se iskazuje u bilansu stanja zavisno od vrste sredstva.

Prihod od zakupnine priznaje se na proporcionalnoj osnovi u toku perioda trajanja zakupa.

3.13. Primanja zaposlenih

(a) Doprinosi za obavezno socijalno osiguranje

U skladu sa propisima koji se primenjuju u Republici Srbiji, preduzeća u Grupi su u obavezi da plaćaju doprinose državnim fondovima kojima se obezbeđuje socijalna sigurnost zaposlenih. Ove obaveze uključuju doprinose na teret zaposlenih i na teret poslodavca u iznosima obračunatim po stopama propisanim relevantnim zakonskim propisima.

Preduzeća u Grupi su takođe, obavezna da od bruto zarada zaposlenih obustave doprinose i da ih, u ime zaposlenih, uplati tim fondovima. Kada su doprinosi jednom uplaćeni, Grupa nema nikakvih daljih obaveza u pogledu plaćanja.

Doprinosi na teret poslodavca i na teret zaposlenog se knjiže na teret rashoda perioda na koji se odnose.

(b) Otpremnine

Preduzeća u Grupi obezbeđuju otpremnine prilikom odlaska u penziju. Pravo na ove naknade je obično uslovljeno ostajanjem zaposlenog lica u službi do starosne granice određene za penzionisanje i do ostvarenja minimalnog radnog staža. Očekivani troškovi za pomenute naknade se akumuliraju tokom perioda trajanja zaposlenja.

Obaveze po osnovu otpremnina prilikom odlaska u penziju se procenjuju na godišnjem nivou od strane nezavisnih, kvalifikovanih, aktuara, primenom metode projektovane kreditne jedinice. Troškovi prethodno izvršenih usluga priznaju se u bilansu uspeha kada nastanu, dok se aktuarski dobici i gubici priznaju u izveštaju o ostalom rezultatu i u okviru kapitala.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2019. i 2018. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)

3.14. Preračunavanje stranih valuta

(a) *Funkcionalna i izveštajna valuta*

Stavke uključene u konsolidovane finansijske izveštaje Grupe se odmeravaju i prikazuju u dinarima ("RSD"), koji predstavlja valutu primarnog ekonomskog okruženja u kojem Grupa posluje (funkcionalna valuta).

(b) *Transakcije i stanja*

Sva sredstva i obaveze u stranim sredstvima plaćanja se na dan izveštavanja preračunavaju u njihovu dinarsku protivvrednost primenom zvaničnog deviznog kursa Narodne banke Srbije važećeg na taj dan (Napomena 42).

Transakcije u stranoj valuti se preračunavaju u funkcionalnu valutu primenom deviznih kurseva važećih na dan transakcije ili vrednovanja po kome se stavke ponovo odmeravaju.

Pozitivne i negativne kursne razlike nastale iz izmirenja takvih transakcija i iz preračuna monetarnih sredstava i obaveza izraženih u stranim valutama na kraju godine, priznaju se u bilansu uspeha, kao deo finansijskih prihoda (Napomena 13), odnosno finansijskih rashoda (Napomena 14).

3.15. Priznavanje prihoda

Grupa priznaje prihod kada se iznos prihoda može pouzdano izmeriti i kada je verovatno da će u budućnosti Grupa imati priliv ekonomskih koristi. Prihod se priznaje u visini fer vrednosti primljenog iznosa ili potraživanja po osnovu prodaje roba i usluga u toku normalnog poslovanja Grupe. Prihod se iskazuje bez PDV-a, povraćaja robe, rabata i popusta.

Takođe, sledeći specifični kriterijumi za priznavanje moraju da budu ispunjeni pre nego što se prihod prizna.

(a) *Prihod od prodaje proizvoda i robe*

Prihodi od prodaje proizvoda i robe se priznaju kada su suštinski svi rizici i koristi od vlasništva nad proizvodima i robom prešli na kupca, što se uobičajeno dešava prilikom isporuke proizvoda i robe.

(b) *Prihod od pružanja usluga*

Preduzeća u Grupi pružaju usluge. Usluge se pružaju na bazi utrošenog vremena i materijala, ili putem ugovora sa fiksnom cenom, sa uobičajeno definisanim ugovorenim uslovima.

Prihod od ugovora na bazi utrošenog vremena i materijala priznaje se po ugovorenim naknadama s obzirom na to da su utrošeni radni sati i da su nastali direktni troškovi. Za ugovore na bazi utroška materijala stanje dovršenosti se odmerava na bazi nastalih troškova materijala kao procenat od ukupnih troškova koji treba da nastanu.

Prihod od ugovora sa fiksnom cenom priznaje se po metodu stepena završenosti. Prema ovom metodu, prihod se generalno priznaje na osnovu izvršenih usluga do datog datuma, utvrđenih kao procenat u odnosu na ukupne usluge koje treba da se pruže.

(c) *Prihod od kamata*

Prihod od kamata potiče od kamata na deponovana sredstva kod banaka, kao i na zatezne kamate koje se obračunavaju kupcima koji kasne u izvršavanju svojih obaveza, u skladu sa ugovornim odredbama. Prihodi od kamata se priznaju u periodu u kome su preduzeća u Grupi stekla to pravo.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2019. i 2018. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)

3.15. Priznavanje prihoda (Nastavak)

(d) Prihod od zakupnina

Prihod od zakupnina potiče od davanja investicionih nekretnina u operativni zakup i obračunava se na proporcionalnoj osnovi tokom perioda trajanja zakupa.

(e) Prihod od dividendi

Prihod od dividendi se priznaje kada se ustanovi pravo da se dividenda primi.

3.16. Priznavanje rashoda

Poslovni rashodi obuhvataju sve troškove nastale u vezi sa ostvarenim poslovnim prihodima i odnose se na: troškove materijala, energije i goriva, troškove zarada i naknada zarada, amortizaciju, troškove zakupa, druge proizvodne usluge i ostale poslovne rashode.

Poslovni rashodi obuhvataju i opšte troškove kao što su troškovi marketinga, reprezentacije, osiguranja, platnog prometa, poreza i ostale troškove nastale u tekućem obračunskom periodu.

Poslovni rashodi evidentiraju se u bilansu uspeha po načelu uzročnosti prihoda i rashoda, u stvarno nastalom iznosu, u obračunskom periodu na koji se odnose.

Troškovi tekućeg održavanja i opravki nekretnina, postrojenja i opreme se priznaju na teret rashoda obračunskog perioda u kom su nastali u stvarno nastalom iznosu.

Troškovi zakupa se priznaju na teret bilansa uspeha u momentu njihovog nastanka i u skladu sa odgovarajućim ugovorima o zakupu.

Rashodi kamata evidentiraju se u bilansu uspeha po načelu uzročnosti prihoda i rashoda u obračunskom periodu na koji se odnose.

3.17. Tekući i odloženi porez na dobitak

Troškovi poreza na dobitak perioda obuhvataju tekući i odloženi porez. Porez se priznaje u bilansu uspeha, osim do visine koja se odnosi na stavke koje su direktno priznate u kapitalu. U tom slučaju porez se takođe priznaje u kapitalu.

Tekući porez

Porez na dobitak se obračunava i plaća u skladu sa odredbama Zakona o porezu na dobit pravnih lica Republike Srbije ("Službeni glasnik RS", br. 25/2001, 80/2002, 43/2003, 84/2004, 18/2010, 101/2011, 119/2012, 47/2013, 108/2013, 68/2014 - dr. zakon, 142/2014, 91/2015 – autentično tumačenje I 112/2015) i relevantnim podzakonskim aktima.

Porez na dobitak obračunava se primenom stope od 15% na poresku osnovicu iskazanu u poreskom bilansu (2015. godina: 15%), nakon čega se može umanjiti za utvrđene poreske kredite.

Shodno Zakonu o izmenama i dopunama Zakona o porezu na dobit pravnih lica ("Službeni glasnik RS" br. 108/2013), počev od utvrđivanja poreza na dobitak za 2015. godinu, poreski obveznici više neće moći da koriste poresku olakšicu u vidu poreskog kredita po osnovu ulaganja u osnovna sredstva.

Poreski obveznik koji je do 31. decembra 2013. godine ostvario pravo na poreski podsticaj, može to pravo da koristi do isteka roka propisanog Zakonom (ne duže od deset godina).

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2019. i 2018. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)

3.17. Tekući i odloženi porez na dobitak (Nastavak)

Poreski propisi u Republici Srbiji ne dozvoljavaju da se poreski gubici iz tekućeg perioda iskoriste kao osnova za povraćaj poreza plaćenog u određenom prethodnom periodu. Gubici iz tekućeg perioda mogu se preneti na račun dobiti utvrđene u godišnjem poreskom bilansu iz budućih obračunskih perioda, ali ne duže od pet godina.

Odloženi porez

Odloženi porez na dobit se ukalkulisava u punom iznosu, korišćenjem metode obaveza, za privremene razlike koje nastanu između poreske osnovice sredstava i obaveza i njihovih knjigovodstvenih iznosa u finansijskim izveštajima.

Odloženi porez na dobit se odmerava prema poreskim stopama (i zakonu) koje su na snazi do datuma bilansa stanja i za koje se očekuje da će biti primenjene u periodu u kome će se odložena poreska sredstva realizovati ili odložene poreske obaveze izmiriti.

Odložene poreske obaveze se priznaju za sve oporezive privremene razlike. Odložena poreska sredstva priznaju se za odbitne privremene razlike i neiskorišćene iznose prenosivih poreskih kredita i poreskih gubitaka, do mere do koje je izvesno da je nivo očekivane buduće oporezive dobiti dovoljan da se sve odbitne privremene razlike, preneti neiskorišćeni poreski krediti i neiskorišćeni poreski gubici mogu iskoristiti.

Odložena poreska sredstva koja nisu priznata procenjuju se na svaki izveštajni datum i priznaju do mere u kojoj je postalo verovatno da će buduća oporeziva dobit dozvoliti povraćaj odloženog poreskog sredstva.

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI - UPRAVLJANJE RIZICIMA

Poslovanje Grupe je izloženo različitim finansijskim rizicima: tržišni rizik, kreditni rizik, rizik od promene deviznih kurseva i rizik likvidnosti.

Upravljanje rizicima u Grupi je usmereno na nastojanje da se u situaciji nepredvidivosti finansijskih tržišta potencijalni negativni uticaji na finansijsko poslovanje Grupe svedu na minimum.

Upravljanje rizicima obavlja finansijska služba preduzeća unutar Grupe u skladu sa politikama odobrenim od strane Skupštine. U 2019. godini nije bilo promena u politikama upravljanja rizicima.

4.1. Faktori finansijskog rizika

(a) Tržišni rizik

Tržišni rizik je rizik da će fer vrednost budućih tokova gotovine finansijskog instrumenta biti promenljiva zbog promena tržišnih cena. Tržišni rizik uključuje tri vrste rizika, kao što sledi:

Rizik od promene kurseva stranih valuta

Grupa posluje u međunarodnim okvirima i izložena je riziku promena kursa stranih valuta koji proističe iz poslovanja sa različitim valutama, prvenstveno EUR. Rizik proističe kako iz budućih poslovnih transakcija, tako i iz priznatih sredstava i obaveza u stranoj valuti.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2019. i 2018. godine

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI - UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

4.1. Faktori finansijskog rizika (Nastavak)

(a) Tržišni rizik (Nastavak)

Rizik od promene kursa stranih valuta (Nastavak)

Rukovodstva Društava u Grupi su ustanovila politiku za upravljanje rizikom od promena kursa stranih valuta u odnosu na funkcionalnu valutu. Preduzeća u Grupi imaju potraživanja i obaveze u stranoj valuti, tako da je maksimizirana usklađenost priliva i odliva u istoj valuti radi zaštite od promene deviznih kursa.

Grupa ima potraživanja i obaveze u stranim valutama i rukovodstvo Grupe preduzima mere da maksimizira usklađenost priliva i odliva u istoj stranoj valuti radi zaštite od promene deviznih kursa. S druge strane, Grupa još ne koristi zaštitu transakcija od deviznog rizika (hedžing), s obzirom na postojeću regulativu i nedovoljno razvijeno finansijsko tržište.

Rizik od promene cena

Grupa nije izložena značajnom riziku od promena cena vlasničkih hartija od vrednosti s obzirom na to da nema većih ulaganja klasifikovanih u konsolidovanom bilansu stanja kao raspoloživa za prodaju ili kao finansijska sredstva po fer vrednosti čiji se efekti promena u fer vrednosti iskazuju u bilansu uspeha.

Rizik od promene kamatnih stopa

Rizik Grupe od promena fer vrednosti kamatnih stopa je ograničen i eventualno može proistići iz obaveza po osnovu lizinga.

Preduzeća u Grupi vrše analizu izloženosti riziku od promene kamatnih stopa na dinamičkoj osnovi uzimajući u obzir alternativne izvore finansiranja i refinansiranje, pre svega za dugoročne obaveze budući da one predstavljaju najznačajniju kamatonosnu poziciju.

(b) Kreditni rizik

Kreditni rizik je rizik finansijskog gubitka za Grupu ako druga ugovorna strana u finansijskom instrumentu ne ispuni svoje ugovorne obaveze. Kreditni rizik prevashodno proističe po osnovu potraživanja iz poslovanja.

Izloženost Društava u Grupi kreditnom riziku po osnovu potraživanja iz poslovanja zavisi najviše od individualnih karakteristika svakog pojedinačnog kupca. Društva u Grupi nemaju značajne koncentracije kreditnog rizika jer kao kupce imaju u najvećem procentu državna Društva.

U skladu sa usvojenom kreditnom politikom, Društva u Grupi analiziraju kreditni bonitet svakog novog pojedinačnog kupca pre nego što mu se ponude standardni uslovi prodaje.

Takođe, za svakog kupca su ustanovljeni kreditni limiti koji predstavljaju maksimalni iznos potraživanja koji je dozvoljen pre nego što se zatraži odobrenje direktora. Kupcu čiji kreditni bonitet ne ispunjava tražene uslove, prodaja se vrši samo na bazi avansnog plaćanja.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2019. i 2018. godine

4. FINANSIJSKI INSTRUMENTI - UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

4.1. Faktori finansijskog rizika (Nastavak)

(c) Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti je rizik da će Grupa biti suočena sa poteškoćama u izmirivanju svojih finansijskih obaveza. Preduzeća u Grupi upravljaju svojom likvidnošću sa ciljem da, koliko je to moguće, uvek imaju dovoljno sredstava da izmiruju svoje dospele obaveze, bez neprihvatljivih gubitaka i ugrožavanja svoje reputacije.

Planiranje novčanog toka vrši se na nivou poslovnih aktivnosti i zbirno za Grupu kao celinu.

Finansijske službe Društava u Grupi nadziru planiranje likvidnosti u pogledu zahteva Društava da bi se obezbedilo da ona uvek imaju dovoljno gotovine da podmire poslovne potrebe, kao i da imaju slobodnog prostora u svojim nepovučenim kreditnim aranžmanima.

Grupa raspolaže dovoljnim iznosom visokolikvidnih sredstava (gotovina i gotovinski ekvivalenti), kao i kontinuiranim prilivom novčanih sredstava od realizacije roba i usluga, koji mu omogućavaju da svoje obaveze izmiruje u roku dospeća. Grupa ne koristi finansijske derivate.

Eventualni višak gotovine iz poslovnih aktivnosti, iznad salda zahtevanih obrtnih sredstava, ulaže se u kamatonosne tekuće račune, oročene depozite ili hartije od vrednosti za trgovanje, birajući instrumente sa odgovarajućim dospećima ili sa dovoljnom likvidnošću koja obezbeđuje dovoljan prostor kakav je određen gore navedenim planom.

5. KLJUČNE RAČUNOVODSTVENE PROCENE I PROSUĐIVANJA

Računovodstvene procene i prosuđivanja se kontinuirano vrednuju i zasnivaju se na istorijskom iskustvu i drugim faktorima, uključujući očekivanja budućih događaja za koja se veruje da će u datim okolnostima biti razumna.

Grupa pravi procene i pretpostavke koje se odnose na budućnost. Rezultirajuće računovodstvene procene će, po definiciji, retko biti jednake ostvarenim rezultatima. O procenama i pretpostavkama koje sadrže rizik da će prouzrokovati materijalno značajne korekcije knjigovodstvenih vrednosti sredstava i obaveza u toku naredne finansijske godine biće reči u daljem tekstu.

Korisni vek upotrebe nematerijalnih ulaganja, nekretnina, postrojenja i opreme

Nematerijalna ulaganja i nekretnine, postrojenja i oprema se amortizuju tokom njihovog korisnog veka upotrebe. Korisni vek upotrebe se zasniva na proceni dužine perioda u kome će sredstvo generisati prihode. Procenu periodično vrši rukovodstvo Grupe i vrši odgovarajuće izmene, ukoliko se za tim javi potreba. Promene u procenama mogu da dovedu do značajnih promena u sadašnjoj vrednosti i iznosima koji su evidentirani u bilansu uspeha u određenim periodima.

Obezvredenje nefinansijske imovine

Na dan izveštavanja rukovodstva Društava u Grupi analiziraju vrednosti po kojima su prikazana nematerijalna ulaganja i nekretnine, postrojenja i oprema Grupe. Ukoliko postoji indikacija da je neko sredstvo obezvredeno, nadoknativ iznos te imovine se procenjuje kako bi se utvrdio iznos obezvredjenja.

Ukoliko je nadoknativ iznos nekog sredstva procenjen kao niži od vrednosti po kojoj je to sredstvo prikazano, postojeća vrednost tog sredstva se umanjuje do visine nadoknativne vrednosti.

Razmatranje obezvredjenja zahteva od rukovodstva subjektivno prosuđivanje u pogledu tokova gotovine, stopa rasta i diskontnih stopa za jedinice koje generišu tokove gotovine, a koje su predmet razmatranja.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2019. i 2018. godine

5. KLJUČNE RAČUNOVODSTVENE PROCENE I PROSUĐIVANJA (Nastavak)

Rezervisanja po osnovu otpremnina

Troškovi utvrđenih naknada zaposlenima nakon prekida radnog odnosa, odnosno odlaska u penziju nakon ispunjenih zakonskih uslova utvrđuju se na godišnjem nivou od strane službe u okviru preduzeća u Grupi. Procena uključuje procenu diskontne stope, budućih kretanja zarada, stope mortaliteta i stope fluktuacije zaposlenih. Zbog dugoročne prirode ovih planova, značajne neizvesnosti utiču na ishod procene. Pretpostavke aktuarskog obračuna su obelodanjene u Napomeni 31. uz finansijske izveštaje.

Rezervisanje po osnovu sudskih sporova

Grupa je uključena u određeni broj sudskih sporova koji proističu iz njenog svakodnevnog poslovanja i odnose se na komercijalna pitanja, kao i pitanja koja se tiču radnih odnosa, a koja se rešavaju ili razmatraju u toku regularnog poslovanja. Preduzeća u Grupi rutinski procenjuju verovatnoću negativnih ishoda ovih pitanja, kao i iznose verovatnih ili razumnih procena gubitaka. Potrebno rezervisanje se može promeniti u budućnosti zbog novih događaja ili dobijanja novih informacija.

Pitanja koja su ili potencijalne obaveze ili ne zadovoljavaju kriterijume za rezervisanje se obelodanjuju, osim ako je verovatnoća odliva resursa koji sadrže ekonomske koristi veoma mala.

Odložena poreska sredstva

Odložena poreska sredstva priznaju se na sve neiskorišćene poreske kredite do mere do koje je izvesno da je nivo očekivanih budućih oporezivih dobitaka dovoljan da se neiskorišćeni poreski krediti mogu iskoristiti. Značajna procena od strane rukovodstva Grupe je neophodna da bi se utvrdio iznos odloženih poreskih sredstava koja se mogu priznati, na osnovu perioda nastanka i visine budućih oporezivih dobitaka i strategije planiranja poreske politike

6. PRIHODI OD PRODAJE

Prihodi od prodaje se odnose na:

	<i>u RSD 000</i>	
	2019.	2018.
Prihodi od prodaje proizvoda i usluga na domaćem tržištu	5,031,248	2,949,247
Prihodi od prodaje proizvoda i usluga na inostranom tržištu	308,109	244,880
Ukupno	5,339,357	3,194,127

7. OSTALI POSLOVNI PRIHODI

Ostali poslovni prihodi se odnose na:

	<i>u RSD 000</i>	
	2019.	2018.
Prihodi od premija, subvencija, dotacija, regresa, kompenzacija i povraćaja poreskih dažbina	40	91
Prihodi po osnovu uslovljenih donacija	343,254	318,800
Prihodi od zakupnina	9,471	10,124
Ukupno	352,765	329,015

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2019. i 2018. godine

8. TROŠKOVI MATERIJALA

Troškovi materijala se odnose na:

	<i>u RSD 000</i>	
	2019.	2018.
Nabavka materijala	99	61
Troškovi materijala za izradu	1,483,224	789,941
Troškovi ostalog materijala (režijskog)	6,527	6,684
Troškovi goriva i energije	52,006	44,032
Troškovi rezervnih delova	7,729	10,564
Troškovi jednokratnog otpisa alata i inventara	3,491	3.663
Ukupno	1,553,076	854,945

9. TROŠKOVI ZARADA

Troškovi zarada se odnose na:

	<i>u RSD 000</i>	
	2019.	2018.
Troškovi zarada i naknada zarada (bruto)	1,342,160	999,680
Troškovi poreza i doprinosa na zarade i naknade zarada na teret poslodavca	203,968	167,462
Troškovi naknada po ugovoru o delu	7,484	7,231
Troškovi naknada po autorskim ugovorima	5,946	6,250
Troškovi naknada po ugovoru o privremenim i povremenim poslovima	7,117	7,961
Troškovi naknada fizičkim licima po osnovu ostalih ugovora	6,737	5,491
Troškovi naknada direktoru, odnosno članovima organa upravljanja i nadzora	3,438	3,739
Ostali lični rashodi i naknade	133,821	138,387
Ukupno	1,710,671	1,336,201

Bruto primanja neposrednog rukovodstva u 2019. godini iznose RSD 119.882 hiljada.

10. TROŠKOVI AMORTIZACIJE I REZERVISANJA

Troškovi amortizacije se odnose na:

	<i>u RSD 000</i>	
	2019.	2018.
Troškovi amortizacije	63,762	62,543
Troškovi rezervisanja za garantni rok	29,068	54,410
Rezervisanja za naknade i druge beneficije zaposlenih	5,237	5,025
Troškovi ostalih rezervacija	12,627	3,897
Ukupno	110,694	125,875

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2019. i 2018. godine

11. TROŠKOVI PROIZVODNIH USLUGA

Troškovi proizvodnih usluga se odnose na:

	<i>u RSD 000</i>	
	2019.	2018.
Troškovi usluga na izradi učinaka	1,716,870	751,915
Troškovi transportnih usluga	21,655	19,495
Troškovi usluga održavanja	31,980	14,137
Troškovi zakupnina	12,264	8,070
Troškovi sajmovi	366	2,061
Troškovi reklame i propagande	2,530	8,551
Troškovi istraživanja	5	0
Troškovi ostalih usluga	20,621	23,328
Ukupno	1,806,291	827,557

12. NEMATERIJALNI TROŠKOVI

Nematerijalni troškovi se odnose na:

	<i>u RSD 000</i>	
	2019.	2018.
Troškovi neproizvodnih usluga	91,889	52,135
Troškovi reprezentacije	25,650	25,552
Troškovi premija osiguranja	12,658	10,089
Troškovi platnog prometa	25,022	19,511
Troškovi članarina	3,252	5,225
Troškovi poreza	18,583	12,281
Troškovi doprinosa	987	2,032
Ostali nematerijalni troškovi	29,957	28,046
Ukupno	207,998	154,871

13. FINANSIJSKI PRIHODI

Finansijski prihodi se odnose na:

	<i>u RSD 000</i>	
	2019.	2018.
Finansijski prihodi od matičnih i zavisnih pravnih lica	100	1,316
Finansijski prihodi od ostalih povezanih lica	347	376
Prihodi od kamata (od trećih lica)	2,472	630
Pozitivne kursne razlike (prema trećim licima)	6,888	1,695
Prihodi po osnovu efekata valutne klauzule (prema trećim licima)	4,360	5,177
Ukupno	14,167	9,194

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2019. i 2018. godine

14. FINANSIJSKI RASHODI

Finansijski rashodi se odnose na:

	<i>u RSD 000</i>	
	2019.	2018.
Rashodi kamata (prema trećim licima)	9,603	7,482
Negativne kursne razlike (prema trećim licima)	6,086	3,095
Rashodi po osnovu efekata valutne klauzule (prema trećim licima)	926	1,552
Ukupno	16,615	12,219

15. OSTALI PRIHODI

Ostali prihodi se odnose na:

	<i>u RSD 000</i>	
	2019.	2018.
Dobici od prodaje nematerijalne imovine, nekretnina, postrojenja i opreme	1,030	1,722
Naplaćena otpisana potraživanja	58,732	59,209
Prihodi po osnovu efekata ugovorene zaštite od rizika koji ne ispunjavaju uslove da se iskažu u okviru ostalog sveobuhvatnog rezultata	616	609
Prihodi od smanjenja obaveza	1,737	288
Prihodi od ukidanja dugoročnih i kratkoročnih rezervisanja	22,193	2,200
Ostali nepomenuti prihodi	13,053	7,105
Prihodi od usklađivanja vrednosti dugoročnih finansijskih plasmana i hartija od vrednosti raspoloživih za prodaju	645	648
Ukupno	98,006	71,781

16. OSTALI RASHODI

Ostali rashodi se odnose na:

	<i>u RSD 000</i>	
	2019.	2018.
Gubici po osnovu rashodovanja i prodaje nematerijalne imovine, nekretnina, postrojenja i opreme	191	497
Gubici od prodaje materijala	0	0
Troškovi prinudne naplate	0	0
Ostali nepomenuti rashodi	15,953	14,183
Obezvredjenje potraživanja i kratkoročnih finansijskih plasmana	89,158	85,697
Ukupno	105,302	100,374

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2019. i 2018. godine
17. DOBITAK POSLOVANJA KOJI SE OBUSTAVLJA

Dobitak iz poslovanja koji se obustavlja se odnosi na:

	2019.	<i>u RSD 000</i> 2018.
Prihodi po osnovu ispravki grešaka iz ranijih godina koje nisu materijalno značajne	-	-
Ukupno	-	-

18. GUBITAK POSLOVANJA KOJI SE OBUSTAVLJA

Gubitak iz poslovanja koji se obustavlja se odnosi na:

	2019.	<i>u RSD 000</i> 2018.
Rashodi po osnovu ispravki grešaka iz ranijih godina koje nisu materijalno značajne	13,170	9,334
Ukupno	13,170	9,334

19. POREZ NA DOBIT

Osnovne komponente poreza na dobit su sledeće:

	2019.	2018.
Poreski rashod obračunat na dobitak tekuće godine	55,574	30,956
Odloženi poreski prihod	3,956	(1,981)
Ukupno poreski rashod perioda	59,530	28,975

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2019. i 2018. godine

19. POREZ NA DOBIT (Nastavak)

Tekući porez na dobit

Usklađivanje bruto dobitka prikazanog u tekućem bilansu uspeha sa poreskim dobitkom iz poreskog bilansa prikazano je u sledećoj tabeli:

U RSD						
Naziv preduzeća	Oporezivi dobitak	Gubitak	Poreska osnovica	Raspored obračunatog poreza	Umanjenje obračunatog poreza	Obračunati porez
IMP – AUTOMATIKA	103,518,764	0	103,518,764	15,532,525	0	14,459,463
IMP – RAČUNARSKI SISTEMI	103,593,753	0	103,593,753	15,538,082	0	15,538,082
IMP - TELEKOMUNIKACIJE	3,795,014	0	3,795,014	566,840	0	566,840
IDVORSKI LABORATORIJE	1,383,520	0	1,383,520	205,618	0	205,618
IMP – PIEZOTEHNOLOGIJA	2,368,959	0	2,368,959	355,664	0	355,664
INSTITUT MIHAJLO PUPIN	142,491,185	0	142,491,185	21,373,198	0	21,373,198
IMP – POSLOVNE USLUGE	13,332,390	0	13,332,390	2,000,611	0	2,000,611
IMP – NAUČNOTEHNOLOŠKI PARK	0	0	0	0	0	0
UKUPNO	370,483,585	0	370,483,585	55,572,538	0	55,572,538

Efektivna poreska stopa u 2019. godini iznosila je 21,08% (2018. godina: 15,78%).

Za 2019. godinu urađene su studije transfernih cena i urađene su korekcije po osnovu transfernih cena u pojedinačnim Poreskim bilansima Društava u okviru Grupe.

Odložene poreske obaveze i sredstva su priznate za iznos razlike između tekuće amortizacije obračunate za knjigovodstvene i poreske svrhe usled primene različitih stopa amortizacije u finansijskim izveštajima i poreskom bilansu.

Stanje odloženih poreskih sredstava/obaveza na dan 31. decembra prikazano je u sledećoj tabeli:

	2019.	2018.
Odložena poreska sredstva	3,362	7,784
Odložene poreske obaveze	(1,885)	(466)
Odložene poreske obaveze, neto	3,362	7,318

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2019. i 2018. godine

19. POREZ NA DOBIT (Nastavak)

Stanje odloženih poreskih sredstava/obaveza po preduzećima u Grupi na dan 31. decembra 2019. i 2018. godine prikazano je u sledećoj tabeli:

	2019.	2018.
Odložena poreska sredstva		
IMP-Automatika d.o.o.	3,398	3,284
IMP-Računarski sistemi d.o.o.	360	1,436
IMP-Telekomunikacije d.o.o.	0	14
Idvorski laboratorije d.o.o.	1,302	2,163
IMP-Poslovne usluge d.o.o.	187	887
	5,247	7,784
Odložene poreske obaveze		
IMP-Telekomunikacije d.o.o.	(647)	0
IMP-Piezotehnologija d.o.o.	(11)	(13)
Institut Mihajlo Pupin d.o.o.	(1,227)	(453)
	(1,885)	(466)
Odložena poreska sredstva i obaveze, neto	3,362	7,318

20. NEMATERIJALNA ULAGANJA

Nematerijalna ulaganja se odnose na:

	2019.	u RSD 000 2018.
Koncesije, patenti, licence, robne i uslužne marke	6,830	3,728
Ukupno	6,830	3,728

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2019. i 2018. godine

20. NEMATERIJALNA ULAGANJA (Nastavak)

	Koncesije, patenti, licence i slična prava	Nemate- rijalna imovina u pripremi	Ukupno
NABAVNA VREDNOST			
Stanje na dan			
1. januara 2018. godine	26,665	-	26,665
Nabavke u toku godine	3,454	-	3,454
Aktiviranja	-	-	-
Stanje na dan			
31. decembra 2018. godine	30,119	-	30,119
Nabavke u toku godine	4,736	-	4,736
Stanje na dan			
31. decembra 2019. godine	34,855	-	34,855
AKUMULIRANA ISPRAVKA VREDNOSTI			
Stanje na dan			
1. januara 2018. godine	25,109	-	25,109
Amortizacija (Napomena 10)	1,282	-	1,282
Stanje na dan			
31. decembra 2018. godine	26,391	-	26,391
Amortizacija (Napomena 10)	1,634	-	1,634
Stanje na dan			
31. decembra 2019. godine	28,025	-	28,025
NEOTPISANA VREDNOST NA DAN:			
- 31. decembra 2019. godine	6,830	-	6,830
- 31. decembra 2018. godine	3,728	-	3,728

21. NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA

Nekretnine, postrojenja i oprema prikazane su u sledećoj tabeli:

	2019.	u RSD 000 2018.
Građevinski objekti	147,490	160,772
Postrojenja i oprema	155,139	154,542
Ostale nekretnine, postrojenja i oprema	13,242	12,957
Avansi za nekretnine, postrojenja i opremu	0	100
Ukupno	315,871	328,371

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2019. i 2018. godine
21. NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA (Nastavak)

Promene na poziciji nekretnine, postrojenja i oprema su prikazane u sledećoj tabeli:

	Građevinski objekti	Postrojenja i oprema	Ostala osnovna sredstva	NPO u pripremi	Avansi	Ukupno
NABAVNA VREDNOST						
Stanje na dan						
1. januara 2018. godine	637,559	522,665	12,823	-	-	1,173,047
Nabavke u toku godine	-	-	-	33,224	100	33,324
Prenos sa NPO u pripremi	-	33,224	150	(33,224)	-	150
Otuđenja i rashodovanja	-	(31,595)	(16)	-	-	(31,611)
Stanje na dan						
31. decembra 2018. godine	637,559	524,294	12,957	-	100	1,174,910
Nabavke u toku godine	1,590	-	285	48,034	-	49,909
Prenos sa NPO u pripremi	-	48,034	-	(48,034)	(100)	(100)
Otuđenja i rashodovanja	-	(10,695)	-	-	-	(10,695)
Stanje na dan						
31. decembra 2019. godine	639,149	561,633	13,242	-	-	1,214,024
AKUMULIRANA ISPRAVKA VREDNOSTI						
Stanje na dan						
1. januara 2018. godine	461,911	354,560	-	-	-	816,471
Amortizacija (Napomena 10)	14,876	47,422	-	-	-	62,298
Amort. opreme prenete sa IMP	-	-	-	-	-	-
Otuđenja i rashodovanja	-	(32,230)	-	-	-	(32,230)
Stanje na dan						
31. decembra 2018. godine	476,787	369,752	-	-	-	846,539
Amortizacija (Napomena 10)	14,872	48,466	-	-	-	63,338
Povećanje po osnovu prenosa opreme	-	-	-	-	-	-
Otuđenja i rashodovanja	-	(11,724)	-	-	-	(11,724)
Stanje na dan						
31. decembra 2019. godine	491,659	406,494	-	-	-	898,153
NEOTPISANA VREDNOST NA DAN:						
- 31. decembra 2019. godine	147,490	155,139	13,242	-	-	315,871
- 31. decembra 2018. godine	160,772	154,542	12,957	-	100	328,371

Nabavna vrednost potpuno amortizovanih nekretnina, postrojenja i opreme na dan 31. decembra 2019. godine iznosi RSD 257,569 hiljada.

Grupa zakupljuje određen broj automobila putem finansijskog lizinga. Sadašnja (neotpisana) vrednost opreme uzete na lizing na dan 31. decembra 2019. godine iznosi RSD 43.626 hiljada.

Na osnovu procene rukovodstva Grupe, nema indikacija da su nekretnine, postrojenja i oprema na dan izveštavanja obezvređeni.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
 31. decembar 2019. i 2018. godine

22. DUGOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI

Dugoročni finansijski plasmani se odnose na:

	2019.	u RSD 000 2018.
Učešća u kapitalu pridruženih pravnih lica i zajedničkim poduhvatima	112	112
Učešća u kapitalu ostalih pravnih lica i druge hartije od vrednosti raspoložive za prodaju	2,926	2,692
Ostali dugoročni finansijski plasmani	13,909	15,665
Stanje na dan 31. decembra	16,947	18,469

(i) Učešća u kapitalu pridruženih pravnih lica

	2018.	2017.
U udelima	209	209
Minus: Ispravka vrednosti	(97)	(97)
Stanje na dan 31. decembra	112	112

Učešća u kapitalu pridruženih pravnih lica odnose se na:

Naziv i sedište	2018.	2017.	% učešća
Projekt inženjering d.o.o.	62	62	20
Elektronske transakcije d.o.o.	11	11	25
Servis inženjering IMP d.o.o.	9	9	20
Zero Waste d.o.o.	20	20	20
IMP-BEEL d.o.o.	10	10	20
Stanje na dan 31. decembra	112	112	

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2019. i 2018. godine
22. DUGOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI (Nastavak)
(ii) Učešća u kapitalu ostalih pravnih lica i druge hartije od vrednosti raspoložive za prodaju

	<u>2019.</u>	<u>2018.</u>
U akcijama	9,052	8,818
Minus: Ispravka vrednosti	<u>(6.126)</u>	<u>(6.126)</u>
Stanje na dan 31. decembra	<u>2,926</u>	<u>2,692</u>

Učešća u kapitalu ostalih pravnih lica odnose se na:

Naziv i sedište	<u>2019.</u>	<u>2018.</u>
Komercijalna banka a.d. Beograd	<u>2,926</u>	<u>2,692</u>
Stanje na dan 31. decembra	<u>2,926</u>	<u>2,692</u>

Fer vrednost ostalih ulaganja kojima se trguje na aktivnom tržištu utvrđuje se na osnovu tekuće tržišne vrednosti u momentu zaključenja poslovanja na dan 31. decembra 2019. godine.

(iii) Ostali dugoročni finansijski plasmani

	<u>2019.</u>	<u>2018.</u>
Dugoročni depozit - operativni lizing	0	127
Potraživanja od zaposlenih - otkup stanova	3,037	3,174
Potraživanja od zaposlenih - krediti	11,900	14,037
Minus: Ispravka vrednosti	<u>(1,028)</u>	<u>(1,673)</u>
Stanje na dan 31. decembra	<u>13,909</u>	<u>15,665</u>

Ostali dugoročni finansijski plasmani obuhvataju kredite zaposlenima za potrebe kupovine, izgradnje stanova na period od 20 godina i kamatnom stopom od 2% godišnje. Krediti se revalorizuju dva puta godišnje prema kretanju potrošačkih cena u Republici Srbiji.

Potraživanja po osnovu dugoročnih stambenih kredita vrednovana su na dan bilansa po amortizovanoj vrednosti umanjenoj za naknadno utvrđeno obezvređenje, odnosno ispravku vrednosti za procenjenu nenaplativost finansijskog instrumenta, na osnovu diskontovanja očekivanih budućih novčanih tokova primenom kamatne stope od 2,25% godišnje.

23. ZALIHE

Zalihe se odnose na:

	<u>2019.</u>	<u>2018.</u>
	<i>u RSD 000</i>	
Materijal	494,809	423,392
Roba u magacinu	<u>1,345</u>	<u>1,444</u>
Stanje na dan 31. decembra	<u>496,154</u>	<u>424,836</u>

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2019. i 2018. godine

24. PLAĆENI AVANSI ZA ZALIHE I USLUGE

Plaćeni avansi za zalihe i usluge se odnose na:

	<i>u RSD 000</i>	
	2019.	2018.
Plaćeni avansi za usluge u zemlji	111,370	187,357
Plaćeni avansi za usluge u inostranstvu	10,948	5,583
Ispravka vrednosti plaćenih avansa	(2,804)	(2,804)
Stanje na dan 31. decembra	119,514	190,136

25. POTRAŽIVANJA PO OSNOVU PRODAJE

Potraživanja po osnovu prodaje se odnose na:

	<i>u RSD 000</i>	
	2019.	2018.
Kupci u zemlji	996,965	1,034,765
Kupci u inostranstvu	216,169	176,455
Stanje na dan 31. decembra	1,213,134	1,211,220

Promene na računima ispravke vrednosti potraživanja u toku godine prikazane su kako sledi:

	2019.	2018.
Stanje na dan 1. januara	167,218	143,197
Dodatna ispravka vrednosti potraživanja	80,128	85,581
Naplaćena ispravljena potraživanja	(60,675)	(61,560)
Na dan 31. decembra	186,671	167,218

Iznosi knjiženi na teret ispravke vrednosti otpisuju se kada se ne očekuje da će biti naplaćeni.

Koncentracija kreditnog rizika u vezi sa potraživanjima nije značajna jer Grupa ima veći broj međusobno nepovezanih kupaca sa pojedinačno malim iznosima dugovanja.

Shodno tome, rukovodstvo Grupe smatra da nije potrebno izvršiti dodatno rezervisanje za izloženost kreditnom riziku, koje prevazilazi formiranu ispravku vrednosti po osnovu obezvređenja potraživanja. Stoga je maksimalna izloženost kreditnom riziku na dan izveštavanja jednaka neto knjigovodstvenoj vrednosti potraživanja po osnovu prodaje.

Grupa poseduje menice kao instrumente obezbeđenja naplate.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2019. i 2018. godine

26. DRUGA POTRAŽIVANJA

Druga potraživanja se odnose na:

	<i>u RSD 000</i>	
	2019.	2018.
Potraživanja za kamate	15	15
Potraživanja od zaposlenih	1.539	1.539
Potraživanja za više plaćen porez na dobitak	4.452	4.452
Potraživanja po osnovu preplaćenih ostalih poreza i doprinosa	127	127
Potraživanja za naknade zarada koje se refundiraju	3.429	3.429
Ostala kratkoročna potraživanja	152	152
Stanje na dan 31. decembra	10,943	9,714

27. KRATKOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI

Kratkoročni finansijski plasmani se odnose na:

	<i>u RSD 000</i>	
	2019.	2018.
Ostali kratkoročni finansijski plasmani	0	4.000
Stanje na dan 31. decembra	0	4.000

28. GOTOVINSKI EKVIVALENTI I GOTOVINA

Gotovinski ekvivalenti i gotovina se odnose na:

	<i>u RSD 000</i>	
	2019.	2018.
Tekući (poslovni) računi	486,663	191,353
Blagajna dinarska	-	0
Devizni račun	692,661	535,576
Ostala novčana sredstva	2,157	-
Stanje na dan 31. decembra	1,181,481	726,929

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2019. i 2018. godine

29. POREZ NA DODATU VREDNOST I AKTIVNA VREMENSKA

Porez na dodatu vrednost i aktivna vremenska razgraničenja se odnose na:

	<i>u RSD 000</i>	
	2019.	2018.
Porez na dodatu vrednost u primljenim fakturama po opštoj stopi (osim plaćenih avansa)	121,268	46,528
Porez na dodatu vrednost plaćen pri uvozu dobara po opštoj stopi	-	-
Potraživanja za više plaćeni porez na dodatu vrednost	16,685	973
Unapred plaćeni troškovi	8,438	8,229
Potraživanja za nefakturisani prihod	543,230	286,429
Odložena poreska sredstva	3,362	7,318
Ostala aktivna vremenska razgraničenja	-	-
Stanje na dan 31. decembra	692,983	349,477

30. KAPITAL I REZERVE

Kapital i rezerve se odnose na:

	<i>u RSD 000</i>	
	2019.	2018.
Udeli društava s ograničenom odgovornošću	475.659	475.659
Ostali osnovni kapital	10.332	10.332
Zakonske rezerve	2.997	2.997
Dobici ili gubici po osnovu hartija od vrednosti raspoloživih za prodaju	(18,436)	(21,696)
Neraspoređeni dobitak ranijih godina	595,728	471,445
Neraspoređeni dobitak tekuće godine	222,874	154,687
Stanje na dan 31. decembra	1,289,154	1,093,424

Sa Vladom Republike Srbije je 17. aprila 2007. godine potpisan Sporazum o udelu državne svojine u sredstvima koja koristi Grupa. U skladu sa Sporazumom Republika Srbija preuzima sva osnivačka odnosno upravljačka prava, pa udeo državne svojine u sredstvima koja koristi Grupa iznosi 100 %.

Rešenjem Agencije za privredne registre br. BD 19647/2014 od 10. marta 2014. godine izvršeno je usaglašenje osnovnog kapitala Grupe iskazanog u poslovnim knjigama Grupe sa iznosom kapitala registrovanog kod Registra privrednih subjekata Agencije za privredne registre i isti je iznosio RSD 413.803 hiljade na taj dan.

Rešenjem br. 104241/2014 od 12. decembra 2014. godine izvršeno je povećanje osnovnog kapitala Grupe za iznos od RSD 61.831 hiljadu, tako da na dan 31. decembra 2014. godine on iznosi RSD 475.634 hiljade.

Grupa je u 2019. godini ostvarilo neto dobitak u iznosu od RSD 222,874 hiljada.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2019. i 2018. godine

31. DUGOROČNA REZERVISANJA

Dugoročna rezervisanja se odnose na:

	<i>u RSD 000</i>	
	2019.	2018.
Rezervisanja za troškove u garantnom roku	63,080	97,085
Rezervisanja za naknade i druge beneficije zaposlenih	44,192	44,981
Stanje na dan 31. decembra	107,272	142,066

(a) Rezervisanja za troškove u garantnom roku

Rezervisanja za troškove u garantnom roku formirana su na osnovu procene stručnih službi Matičnog i Konsolidovanih zavisnih preduzeća i odnose se na rezervisanja po ugovorima za projekte koji su završeni, a za koje postoji obaveza servisiranja za rezervne delove, inženjerske i ostale prateće troškove.

(b) Naknade i druge beneficije zaposlenih

Rezervisanja za naknade i druge beneficije zaposlenih obuhvataju rezervisanja za otpremnine koja se odmeravaju po sadašnjoj vrednosti očekivanih budućih odliva, primenom diskontne stope koja odražava kamatu na visokokvalitetne hartije od vrednosti koje su iskazane u valuti u kojoj će obaveze za penzije biti plaćene. Imajući u vidu da u Republici Srbiji ne postoji razvijeno tržište za ovakve obveznice, korišćene su stope tržišnih prinosa na državne obveznice.

Osnovne aktuarske pretpostavke koje su korišćene su:

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2019. i 2018. godine

31. DUGOROČNA REZERVISANJA (Nastavak)

Osnovne aktuarske pretpostavke koje su korišćene su:

GRUPA INSTITUT "MIHAJLO PUPIN" d.o.o. BEOGRAD

Red. br.	Pretpostavke korišćene prilikom izrade obračuna rezervisanja za otpremnine prilikom odlaska u penziju	2019. godina					
1.	Diskontna stopa	2,25%					
2.	Procenjena stopa rasta prosečne zarade	3,50%					
3.	Procenat fluktuacije	1,97%					
4.	Iznos otpremnine u momentu rezervisanja	233.637,00					
5.	Iznos otpremnine u prethodnom obračunu	209.847,00					
	Preduzeća u Grupi	Automatika	Računarski sistemi	Telekomunikacije	Idvorski laboratorije	Piezotehnologija	Poslovne usluge
6.	Ukupan broj zaposlenih na dan 01.01. tekuće godine	138	68	21	3	7	46
7.							
8.	Ukupan broj zaposlenih koji su napustili preduzeće u toku godine	11	3	6	1	1	3
	Od toga broj pensionisanih radnika kojima je isplaćena otpremnina prilikom odlaska u penziju u toku godine	4	2	3	0	0	2
9.	Ukupan broj novozaposlenih u toku godine	34	4	7	2	1	5
10.	Ukupan broj zaposlenih na dan 31.12. tekuće godine	161	69	22	4	7	48
11.	Da li je bilo izmene u opštem aktu u pogledu iznosa rezervisanja na koje zaposleni ostvaruju pravo prilikom odlaska u penziju u odnosu na prethodni period	Ne					
12.	Način priznavanja aktuarskih dobitaka/gubitaka	U celosti u periodu u kojem nastaju					
13.	Da li je bilo izmene u opštem aktu u pogledu priznavanja rezervisanja prilikom odlaska u penziju u odnosu na prethodni period	Ne					

U aktuarskom obračunu su korišćene tablice mortaliteta za period 2010 – 2012.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2019. i 2018. godine

32. DUGOROČNE OBAVEZE

Dugoročne obaveze se odnose na:

	<i>u RSD 000</i>	
	2019.	2018.
Obaveze po osnovu finansijskog lizinga	21,100	24,235
Obaveze dugoročnih kredita u zemlji	190,094	106,021
Stanje na dan 31. decembra	211,194	130,256

Obaveze po osnovu finansijskog lizinga se odnose na lizing automobila od 5 do 6 godina sa efektivnom kamatnom stopom od 2,35 do 9,39% godišnje.

IMP – AUTOMATIKA DOO BEOGRAD ima obavezu po osnovu kredita kod Raiffeisen banke (deo), u iznosu od 127.000,00 EUR (valutna klauzula), sa grejs periodom do 30. juna 2020. godine na period otplate od 18 meseci i kamatom od jednomesečni euribor plus 1,90%.

IMP – AUTOMATIKA DOO BEOGRAD ima obavezu po osnovu kredita kod Raiffeisen banke (deo), u iznosu od 427.000,00 EUR (valutna klauzula), sa grejs periodom od 6 meseci (kredit je odobren 25.05.2019. godine) na period otplate od 18 meseci i kamatom od jednomesečni euribor plus 1,90%.

IMP – AUTOMATIKA DOO BEOGRAD ima obavezu po osnovu kredita kod banke Intesa (deo), u iznosu od 424.600,00 EUR (valutna klauzula), sa grejs periodom do 01.02. 2020. godine na period otplate od 18 meseci i kamatom od tromesečni euribor plus 2,10%.

INSTITUT MIHAJLO PUPIN DOO BEOGRAD ima (deo) kredita kod Raiffeisen banke na 500.000,00 EUR, sa valutnom klauzulom i grejs periodom do 30.06.2020. godine, jednomesečni euribor plus 1,95% kamate. INSTITUT MIHAJLO PUPIN DOO BEOGRAD ima (deo) kredita kod Credit Agricol banke na 450.000,00 EUR, sa valutnom klauzulom i početkom otplate do 27.03.2021. godine, tromesečni euribor plus 2,10% kamate.

INSTITUT MIHAJLO PUPIN DOO BEOGRAD ima (deo) kredita kod Raiffeisen banke na 420.000,00 EUR, sa valutnom klauzulom i grejs periodom do 30.06.2020. godine, jednomesečni euribor plus 1,90% kamate.

INSTITUT MIHAJLO PUPIN DOO BEOGRAD ima (deo) kredita kod Raiffeisen banke na 250.000,00 EUR, sa valutnom klauzulom i grejs periodom do 30.06.2020. godine, jednomesečni euribor plus 1,90% kamate.

INSTITUT MIHAJLO PUPIN DOO BEOGRAD ima (deo) kredita kod Raiffeisen banke na 90.000,00 EUR, sa valutnom klauzulom i grejs periodom do 30.06.2020. godine, jednomesečni euribor plus 1,90% kamate.

INSTITUT MIHAJLO PUPIN DOO BEOGRAD ima (deo) kredita kod Raiffeisen banke na 1.000.000,00 EUR, sa valutnom klauzulom i grejs periodom do 31.10.2019. godine, jednomesečni euribor plus 1,90% kamate.

INSTITUT MIHAJLO PUPIN DOO BEOGRAD ima (deo) kredita kod Raiffeisen banke na 1.000.000,00 EUR, sa valutnom klauzulom i grejs periodom do 31.10.2019. godine, jednomesečni euribor plus 1,90% kamate.

33. KRATKOROČNE FINANSIJSKE OBAVEZE

Kratkoročne finansijske obaveze se odnose na:

	<i>u RSD 000</i>	
	2019.	2018.
Kratkoročni krediti i zajmovi u zemlji	-	311,395
Deo ostalih dugoročnih obaveza koje dospevaju do jedne godine	381,176	71,601
Ostale kratkoročne finansijske obaveze	-	-
Stanje na dan 31. decembra	381,176	382,996

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2019. i 2018. godine

33. KRATKOROČNE FINANSIJSKE OBAVEZE (Nastavak)

IMP – AUTOMATIKA DOO BEOGRAD ima obavezu po osnovu kredita kod Raiffeisen banke (deo), u iznosu od 127.000,00 EUR (valutna klauzula), sa grejs periodom do 30. juna 2020. godine na period otplate od 18 meseci i kamatom od jednomesečni euribor plus 1,90%.

IMP – AUTOMATIKA DOO BEOGRAD ima obavezu po osnovu kredita kod Raiffeisen banke (deo), u iznosu od 427.000,00 EUR (valutna klauzula), sa grejs periodom od 6 meseci (kredit je odobren 25.05.2019. godine) na period otplate od 18 meseci i kamatom od jednomesečni euribor plus 1,90%.

IMP – AUTOMATIKA DOO BEOGRAD ima obavezu po osnovu kredita kod banke Intesa (deo), u iznosu od 424.600,00 EUR (valutna klauzula), sa grejs periodom do 01.02. 2020. godine na period otplate od 18 meseci i kamatom od tromesečni euribor plus 2,10%.

IMP – AUTOMATIKA DOO BEOGRAD ima obavezu po osnovu kredita kod banke Intesa (deo), u iznosu od 132.000,00 EUR (valutna klauzula), sa grejs periodom do 30.12.2019. godine na period otplate od 5 meseci (ostatak) i kamatom od tromesečni euribor plus 1,90%.

IMP – AUTOMATIKA DOO BEOGRAD ima obavezu po osnovu kredita kod banke Intesa, u iznosu od 510.000,00 EUR (valutna klauzula), sa dinamikom otplate odjednom (dospeće 03.09.2020. godine) i kamatom od tromesečni euribor plus 1,90%.

IMP – AUTOMATIKA DOO BEOGRAD ima obavezu po osnovu kredita kod Halk banke, u iznosu od 300.000,00 EUR (valutna klauzula), sa dinamikom otplate odjednom (dospeće 11.09.2020. godine) i fiksnom kamatom od 2,45%.

INSTITUT MIHAJLO PUPIN DOO BEOGRAD ima kredit kod banke Intesa na 140.300,00 EUR, sa valutnom klauzulom i otplatom odjednom 22.04.2020. godine, tromesečni euribor plus 1,90% kamate.

INSTITUT MIHAJLO PUPIN DOO BEOGRAD ima kredit kod banke Intesa na 130.400,00 EUR, sa valutnom klauzulom i početkom otplate do 22.04.2020. godine, tromesečni euribor plus 1,90% kamate.

INSTITUT MIHAJLO PUPIN DOO BEOGRAD ima (deo) kredita kod Raiffeisen banke na 500.000,00 EUR, sa valutnom klauzulom i grejs periodom do 30.06.2020. godine, jednomesečni euribor plus 1,95% kamate.

INSTITUT MIHAJLO PUPIN DOO BEOGRAD ima (deo) kredita kod Credit Agricol banke na 450.000,00 EUR, sa valutnom klauzulom i početkom otplate do 27.03.2021. godine, tromesečni euribor plus 2,10% kamate.

INSTITUT MIHAJLO PUPIN DOO BEOGRAD ima (deo) kredita kod Raiffeisen banke na 420.000,00 EUR, sa valutnom klauzulom i grejs periodom do 30.06.2020. godine, jednomesečni euribor plus 1,90% kamate.

INSTITUT MIHAJLO PUPIN DOO BEOGRAD ima (deo) kredita kod Raiffeisen banke na 250.000,00 EUR, sa valutnom klauzulom i grejs periodom do 30.06.2020. godine, jednomesečni euribor plus 1,90% kamate.

INSTITUT MIHAJLO PUPIN DOO BEOGRAD ima (deo) kredita kod Raiffeisen banke na 90.000,00 EUR, sa valutnom klauzulom i grejs periodom do 30.06.2020. godine, jednomesečni euribor plus 1,90% kamate.

INSTITUT MIHAJLO PUPIN DOO BEOGRAD ima (deo) kredita kod Raiffeisen banke na 1.000.000,00 EUR, sa valutnom klauzulom i grejs periodom do 31.10.2019. godine, jednomesečni euribor plus 1,90% kamate.

INSTITUT MIHAJLO PUPIN DOO BEOGRAD ima kredit kod banke Intesa na 213.00,00 EUR, sa valutnom klauzulom i otplatom odjednom 10.07.2020. godine, tromesečni euribor plus 2,10% kamate.

34. PRIMLJENI AVANSI

Obaveze za primljene avanse se odnose na:

	<i>u RSD 000</i>	
	2019.	2018.
Primljeni avansi, depoziti i kaucije	865,951	574,773
Stanje na dan 31. decembra	865,951	574,773

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2019. i 2018. godine

35. OBAVEZE IZ POSLOVANJA

Obaveze prema dobavljačima se odnose na:

	2019.	u RSD 000 2018.
Dobavljači u zemlji	595,764	500,545
Dobavljači u inostranstvu	143,039	95,501
Stanje na dan 31. decembra	738,803	596,046

36. OSTALE KRATKOROČNE OBAVEZE

Ostale tekuće obaveze se odnose na:

	2019.	u RSD 000 2018.
Obaveze prema uvozniku	-	-
Obaveze za neto zarade i naknade zarada, osim naknada zarada koje se refundiraju	70,658	59,459
Obaveze za porez na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog	9,028	7,492
Obaveze za doprinose na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog	18,909	15,749
Obaveze za poreze i doprinose na zarade i naknade zarada na teret poslodavca	15,836	13,634
Obaveze za neto naknade zarada koje se refundiraju	454	281
Obaveze za poreze i doprinose na naknade zarada na teret zaposlenog koje se refundiraju	179	102
Obaveze za poreze i doprinose na naknade zarada na teret poslodavca koje se refundiraju	105	66
Obaveze po osnovu kamata i troškova finansiranja	1,007	182
Obaveze za dividende	-	-
Obaveze za učešće u dobitku	-	-
Obaveze prema zaposlenima	71,193	61,621
Obaveze prema direktoru, odnosno članovima organa upravljanja i nadzora	181	182
Obaveze prema fizičkim licima za naknade po ugovorima	1,415	738
Obaveze za kratkoročna rezervisanja	16,010	11,609
Ostale obaveze	112	243
Stanje na dan 31. decembra	205,087	171,358

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2019. i 2018. godine

37. OBAVEZE PO OSNOVU POREZA NA DODATU VREDNOST I OSTALIH JAVNIH PRIHODA I PASIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA

	<i>u RSD 000</i>	
	2019.	2018.
Obaveze za porez na dodatu vrednost po osnovu razlike obračunatog poreza na dodatu vrednost i prethodnog poreza	38,779	55,451
Obaveze za porez na promet	658	658
Obaveze za porez iz rezultata	26,735	3,849
Obaveze za doprinose koji terete troškove	70	58
Ostale obaveze za poreze, doprinose i druge dažbine	5,439	4,527
Odloženi prihodi i primljene donacije	140,629	100,402
Odložene poreske obaveze	-	-
Ostala pasivna vremenska razgraničenja	42,910	11,016
Stanje na dan 31. decembra	255,220	175,961

38. VANBILANSNA EVIDENCIJA

Vanbilansna evidencija se odnosi na:

	<i>u RSD 000</i>	
	2019.	2018.
Vanbilansna aktiva	1,776,368	1,566,990
Vanbilansna pasiva	(1,776,368)	(1,566,990)
Stanje na dan 31. decembra	0	0

Garancije u iznosu od RSD 1,776,368 hiljade na dan 31. decembra 2019. godine se odnose na garancije za dobro izvršenje posla prema dobavljačima izdate od strane poslovnih banaka.

39. SUDSKI SPOROVI

INSTITUT MIHAJLO PUPIN DOO BEOGRAD u svojstvu stečajnog poverioca:

1. Minel-kontaktne mreže AD Beograd u stečaju
Privredni sud u Beogradu 45.St.4762/12

Prijavljeno potraživanje. 11.889.744,78 RSD

Priznato potraživanje u celosti Zaključkom Privrednog suda u Beogradu od 25.04.2013.godine : 11.889.744,78 RSD.

Dana 03.06.2019. sud doneo rešenje kojim se obustavlja postupak stečaja nad stečajnim dužnikom, a nastavlja protiv stečajne mase. U daljem postupku se očekuje unovčavanje stečajne mase i donošenja rešenja o deobi. Naplata će po pravnosnažnosti rešenja suda zavisiti od iznosa stečajne mase i procenta naplate potraživanja poverilaca po isplatnim redovima, Institut će biti u III isplatnom redu.

2. Telefonija AD Beograd
Privredni sud u Beogradu 3.St.71/2014 (ranije 6.St.3715/2012)

Stečajni postupak počeo od početka, stavljen van snage Unapred pripremljeni plan reorganizacije.

Prijavljeno potraživanje u iznosu: 1.665.810,72 RSD na ime glavnog duga
2.217.719,75 RSD na ime zak.zat.kamate.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2019. i 2018. godine

39. SUDSKI SPOROVI (Nastavak)

Priznato potraživanje Zaključkom Privrednog Suda u Beogradu od 24.03.2015.godine : 1.665.810,72 RSD na ime glavnog duga i 1.915.113,60 RSD na ime zak.zat.kamate

Na ročištu održanom 19.10.2015.godine Plan reorganizacije nije usvojen i doneto je rešenje o bankrotstvu dužnika. Dana 16.07.2019.godine dostavljen je Sudu oglas o javnoj prodaji imovine stečajnog dužnika. Tokom 2020. godine očekuje se prodaja, unovčavanje stečajne mase, donošenje rešenja o deobi i isplata priznatih potraživanja. Naplata će zavisiti od iznosa stečajne mase i procenta naplate poverilaca po isplatnim redovima. Institut će biti u III isplatnom redu.

3. Partner inženjering DOO Beograd

Privredni sud u Beogradu-sada stečaj nad Stečajnom masom 8.St.255/2016
(ranije 9.St.4659/2010)

Prijavljeno potraživanje u iznosu: 8.117.941,21 RSD na ime glavnog duga
1.766.046,73 RSD na ime zak.zat.kamate.

Priznato potraživanje u celosti Zaključkom Privrednog Suda u Beogradu od 29.03.2011.godine.

Rešenje Privrednog suda u Beogradu o obustavi stečaja nad stečajnim dužnikom (stečajni dužnik prodat u postupku stečaja dana 30.05.2016.) i nastavljanju postupka nad stečajnom masom 8. St.255/2016 od 04.10.2016. je postalo pravosnažno i izvršno, po Glavnoj deobi Institut kao stečajni poverilac iz III isplatnog reda se naplatio u procentu od 2,08% od priznatog potraživanja, uplata u iznosu od 205.894,54 RSD dana 20.12.2018.godine.

Očekivalo se okončanje stečaja tokom 2019.godine, ali Sud još uvek nije doneo rešenje o okončanju postupka, tako da je postupak i dalje u toku.

4. GOŠA Fabrika šinskih vozila, putničkih i specijalnih vagona DOO Smederevska Palanka- u stečaju

Privredni sud u Požarevcu 3.St.28/2017

Prijavljeno potraživanje: 89.280,00 RSD na ime glavnog duga
58.070,75 RSD na ime zak.zat.kamate

Potraživanje je prijavljeno 16.01.2018. Zaključkom Privrednog suda u Požarevcu od 26.09.2018.godine potraživanje priznato u celosti (147.350,75 RSD). Dana 28.11.2019.godine Sud doneo rešenje kojim se (zbog prodaje stečajnog dužnika kao pravnog lica dana 12.11.2019.godine) obustavlja stečaj nad stečajnim dužnikom, a nastavlja protiv stečajne mase. Tokom 2020.godine očekuje se unovčavanje stečajne mase, donošenje rešenja o deobi i isplata priznatih potraživanja. Dalja naplata će zavisiti od iznosa stečajne mase i procenta naplate poverilaca po isplatnim redovima, Institut će biti u III isplatnom redu.

INSTITUT MIHAJLO PUPIN DOO BEOGRAD u svojstvu tužioca:

5. Largo investment DOO Beograd - radi duga od 1.491.823,56 RSD
Privredni sud u Beogradu 7.P.803/2013

Presudom od 20.05.2013.godine usvojen u celosti tužbeni zahtev Instituta iznos potraživanja 1.491.823,56 RSD sa kamatom zakonskom zateznom na iznos od 1.500.000,00 RSD počev od 31.03.2011. do 31.10.2011. i na iznos od 1.491.823,56 RSD počev od 01.11.2011. do konačne isplate. Priznati troškovi parničnog postupka u iznos 158.911,00 RSD. Presuda postala pravosnažna 03.07.2013. a izvršna 26.07.2013.godine. U međuvremenu sa računa tuženog skinut iznos od 1.337.376,00 RSD dana 06.06.2013.godine u korist Instituta.

Račun dužnika u neprekidnoj blokadi od 14.03.2015.godine na iznos blokade od 718.489,00 RSD, dužnik ima zabranu raspolaganja sredstvima sa računa kod banaka od 06.01.2017.godine. Naplata ostatka duga neizvesna.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2019. i 2018. godine

39.SUDSKI SPOROV I (Nastavak)

6. VB Food DOO Beograd - radi duga od 1.385.739,08 RSD
Privredni sud u Beogradu 20.P.802/2013

Presudom od 22.04.2013.godine usvojen u celosti tužbeni zahtev za iznos potraživanja 1.385.739,08 RSD sa kamatom zakonskom zateznom na iznos od 750.000,00 RSD počev od 25.04.2011. do 12.08.2011. na iznos od 1.450.000,00 RSD počev od 13.08.2011. do 31.10.2011. i na iznos od 1.385.739,08 RSD počev od 01.11.2011. do isplate, priznati troškovi postupka u iznosu 149.664,00 RSD. Presuda potvrđena odlukom Apelacionog privrednog suda 12.03.2014. kada je postala pravosnažna, a izvršna 21.04.2014.godine. Račun dužnika neprekidno u blokadi od 14.03.2015.godine na iznos blokade od 1.711.981,33 RSD, dužnik ima zabranu raspolaganja sredstvima sa računa kod banaka. Naplata neizvesna.

INSTITUT MIHAJLO PUPIN DOO BEOGRAD u svojstvu tuženog:

7. Mirković Mara iz Beograda -radi zaključenja ugovora o zakupu na neodređeno vreme
Institut četvrtotuzeni, – sada Treći osnovni sud u Beogradu 5.P.12256/13

Dana 18.05.2017.godine je prvostepeni sud ponovo doneo Rešenje o prekidu postupka, drugostepeni sud je usvojio žalbu tužilje, ukinuo rešenje o prekidu postupka i vratio predmet prvostepenom sudu na ponovno odlučivanje.

U nastavljenom postupku su izvedeni svi predloženi dokazi i Institut je podneo zahtev da se postupak prekine do pravosnažnog okončanja postupka pred RGZ-Službom za katastar nepokretnosti –Filijala Novi Beograd radi ispravke upisa prava korišćenja na spornom stanu u korist Instituta Mihajlo Pupin DOO Beograd. Sud još uvek nije doneo odluku o podnetom predlogu za prekid postupka. Ishod parničnog postupka neizvestan, u konačnom će sud odlučivati o pravnom pitanju - da li je pravo korišćenja stana jednokratnim raspolaganjem iscrpljeno ili ne i na osnovu toga će doneti prvostepenu presudu.

8. Živković Mladen iz Novog Sada radi naknade nematerijalne štete 93.000,00 RSD + spp
Institut drugotuzeni, Osnovni sud u Novom Sadu P.12205/2019

Predmet spora je naknada nematerijalne štete – pretrpljenog straha usled spuštanja naplatne rampe na vozilo Tužioca, Institut je drugotuzeni, osporena je tužba u celosti. Ročište zakazano za 01.04.2020.godine nije održano zbog vanrednog stanja u Republici Srbiji. Ishod spora neizvestan, zavisice od veštačenja i ocene Suda izvedenih dokaza.

INSTITUT MIHAJLO PUPIN DOO BEOGRAD u svojstvu umešača na strani tuženog JP Putevi Srbije (po osnovu zaključenog Ugovora o održavanju Sistema za naplatu putarine na autoputevima Republike Srbije):

9. Kompanija Dunav osiguranje ADO Beograd radi regresnog duga 18.981,00 RSD+ spp
Privredni sud u Beogradu - 4.P.5905/2018 (prethodno 3.PI.345/2018)

Institut je od strane tuženog – JP Putevi Srbije, pozvan da se u parnicu radi regresnog duga tj. regresa za isplaćenu naknadu štete usled pada naplatne rampe na vozilo osiguranika, uključi u svojstvu umešača, te kako se snimci sa naplatnih rampi JP Puteva Srbije čuvaju, zbog obimnosti materijala, samo 6 meseci, te nepostojanja dokaza za uspešnu odbranu, a u cilju smanjenja daljih troškova postupka, Institut je sa Tužiocem zaključio Vansudsko poravnanje 29.03.2019.g., isplatio Tužiocu dana 12.04.2019.godine iznos od 50.830,66 RSD (18.981,00 RSD glavni dug + 2.811,66 RSD zzkamata + 29.038,00 RSD troškovi postupka), Tužilac je povukao tužbu dana 10.04.2019.godine, a Sud je dana 15.04.2019.godine doneo Rešenje o povlačenju tužbe. Postupak okončan.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2019. i 2018. godine

39.SUDSKI SPOROVI (Nastavak)

10. Kompanija Dunav osiguranje ADO Beograd radi regresnog duga 36.176,00 RSD + spp
Privredni sud u Beogradu - 2.P.6383/2018

Institut je od strane tuženog – JP Putevi Srbije, pozvan da se u parnicu radi regresnog duga tj. regresa za isplaćenu naknadu štete usled pada naplatne rampe na vozilo osiguranika, uključujući u svojstvu umešača, te kako se snimci sa naplatnih rampi JP Puteva Srbije čuvaju, zbog obimnosti materijala, samo 6 meseci, te nepostojanja dokaza za uspešnu odbranu, a u cilju smanjenja daljih troškova postupka, Institut je sa Tužiocem zaključio Vansudsko poravnanje 19.03.2019.g., isplatio Tužiocu dana 02.04.2019.godine iznos od 73.411,51 RSD (36.176,00 RSD glavni dug + 5.665,51 RSD zzzkamata + 31.570,00 RSD troškovi postupka), Tužilac je povukao tužbu dana 10.04.2019.godine, a Sud je dana 15.04.2019.godine doneo Rešenje o povlačenju tužbe. Postupak okončan.

11. Radovan Oreščanin iz Novog Sada radi naknade štete 177.144,00 RSD + spp
Osnovni sud u Staroj Pazovi - P.782/2018

Institut je od strane tuženog – JP Putevi Srbije, pozvan da se u parnicu uključujući u svojstvu umešača na strani Tuženog. Zbog nepovoljnog veštačenja, Institut je radi smanjenja daljih troškova postupka, ponudio zaključenje Vansudskog poravnjanja, što je Tužilac prihvatio. Vansudsko poravnanje je zaključeno 10.05.2019.godine, dana 13.05.2020.godine Institut je isplatio Tužiocu iznos od 368.797,79 RSD (glavi dug 174.144,00 RSD + zzzkamata 16.164,38 RSD + troškovi postupka 178.489,41 RSD), Tužilac je dana 14.05.2020.godine povukao tužbu, a Sud je 20.05.2020.g. doneo Rešenje da je tužba povučena. Postupak okončan.

12. Aleksić Dalibor iz Aleksinca radi naknade štete 20.000,00 RSD + spp
Osnovni sud u Nišu - 21.P.4975/2018

Institut je od strane tuženog – JP Putevi Srbije, pozvan da se u parnicu radi naknade štete usled pada naplatne rampe na vozilo osiguranika, uključujući u svojstvu umešača, te kako se snimci sa naplatnih rampi JP Puteva Srbije čuvaju, zbog obimnosti materijala, samo 6 meseci, te nepostojanja dokaza za uspešnu odbranu, a u cilju smanjenja daljih troškova postupka, Institut je sa Tužiocem zaključio Vansudsko poravnanje 15.04.2019.g., isplatio Tužiocu dana 19.04.2019.godine iznos od 21.778,05 RSD na ime glavnog duga sa zzzkamatom, a advokatu Tužioca iznos od 37.200,00 RSD na ime naknade troškova postupka. Tužilac je povukao tužbu dana 23.04.2019.godine, a Sud je dana 20.05.2019.godine doneo Rešenje o povlačenju tužbe. Postupak okončan.

13. LTS ALADIN DOO NOVI SAD radi naknade štete 69.600,00 RSD + spp
Privredni sud u Beogradu - 46.P.5421/2019

Institut je od strane tuženog – JP Putevi Srbije, pozvan da se u parnicu radi naknade štete usled pada naplatne rampe na vozilo osiguranika, uključujući u svojstvu umešača, što je Institut prihvatio i pribavio snimak od JP Putevi Srbije prolaska Tužioca kroz spornu naplatnu rampu. Na osnovu uvida u snimak, Institut je u svojstvu umešača osporio tužbu i tužbeni zahtev. Ročište zakazano za 31.03.2020.godine nije održano zbog vanrednog stanja u Republici Srbiji. Ishod spora za sada neizvestan, zavisice od toga kako će Sud ceniti prezentovane dokaze.

14. UNIQA NEŽIVOTNO OSIGURANJE radi regresnog duga 39.045,00 RSD + spp
Privredni sud u Beogradu - 12.P.1148/2019

Institut je od strane tuženog – JP Putevi Srbije, pozvan da se u parnicu radi regresnog duga tj. regresa za isplaćenu naknadu štete usled pada naplatne rampe na vozilo osiguranika, uključujući u svojstvu umešača, te kako se snimci sa naplatnih rampi JP Puteva Srbije čuvaju, zbog obimnosti materijala, samo 6 meseci, te nepostojanja dokaza za uspešnu odbranu, a u cilju smanjenja daljih troškova postupka, Institut je sa Tužiocem zaključio Vansudsko poravnanje 19.03.2019.g., isplatio Tužiocu dana 25.03.2019.godine iznos od 63.948,03 RSD (39.045,00 RSD glavni dug + 11.460,03 RSD zzzkamata + 13.443,00 RSD troškovi postupka), Tužilac je povukao tužbu dana 27.03.2019.godine, a Sud je dana 17.04.2019.godine doneo Rešenje o povlačenju tužbe. Postupak okončan.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2019. i 2018. godine

40. FINANSIJSKI INSTRUMENTI

Upravljanje rizikom kapitala

Cilj upravljanja kapitalom je da Grupa zadrži sposobnost da nastavi sa svojim poslovanjem u neograničenom periodu u predvidljivoj budućnosti, kako bi očuvalo strukturu kapitala sa ciljem da smanji troškove kapitala, a vlasnicima obezbedi prinos na kapital. Grupa prati kapital na osnovu koeficijenta zaduženosti koji se izračunava kao odnos neto zaduženosti Grupe i njegovog ukupnog kapitala.

Lica koja kontrolišu finansije na nivou Grupe ispituju strukturu kapital na godišnjem nivou.

Pokazatelji zaduženosti Grupe sa stanjem na kraju godine bili su sledeći:

	<i>U RSD 000</i>	
	2019.	2018.
Zaduženost a)	592,370	513,252
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	(1,181,481)	(726,929)
Neto zaduženost	-	-
Kapital b)	1,289,154	1,093,424
Racio neto dugovanja prema kapitalu	-	-

a) Zaduzenost se odnosi na dugoročne i kratkoročne obaveze

b) Kapital uključuje udele, revalorizacione rezerve, nerealizovane gubitke po osnovu raspoloživih hartija od vrednosti za prodaju i akumuliranu dobit.

Značajne računovodstvene politike u vezi sa finansijskim instrumentima

Detalji značajnih računovodstvenih politika, kao i kriterijumi i osnove za priznavanje prihoda i rashoda za sve vrste finansijskih sredstava i obaveza obelodanjeni su u Napomeni 3 ovih finansijskih izveštaja.

Kategorije finansijskih instrumenata

	<i>U RSD 000</i>	
	2019.	2018.
Finansijska sredstva		
Dugoročni finansijski plasmani	16,947	18,469
Potraživanja po osnovu prodaje	1,213,134	1,211,220
Kratkoročni finansijski plasmani	0	4.000
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	1,181,481	726,929
	2,411,562	1,960,618
Finansijske obaveze		
Dugoročne obaveze	(211,194)	(130,256)
Kratkoročne finansijske obaveze	(381,176)	(382,996)
Obaveze prema dobavljačima, bez primljenih avansa	(738,803)	(596,046)
	(1,331,173)	(1,109,298)

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2019. i 2018. godine

40.FINANSIJSKI INSTRUMENTI (Nastavak)

Osnovni finansijski instrumenti Grupe su gotovina i gotovinski ekvivalenti, potraživanja, obaveze po osnovu dugoročnih i kratkoročnih kredita, obaveze prema dobavljačima i ostale obaveze čija je osnovna namena finansiranje tekućeg poslovanja Grupe. U normalnim uslovima poslovanja Grupa je izložena niže navedenim rizicima.

Ciljevi upravljanja finansijskim rizicima

Finansijski rizici uključuju tržišni rizik (devizni i kamatni), kreditni rizik i rizik likvidnosti. Finansijski rizici se sagledavaju na vremenskoj osnovi i prevashodno se izbegavaju smanjenjem izloženosti Grupe ovim rizicima. Grupa ne koristi nikakve finansijske instrumente kako bi izbeglo uticaj finansijskih rizika na poslovanje iz razloga što takvi instrumenti nisu u širokoj upotrebi, niti postoji organizovano tržište takvih instrumenata u Republici Srbiji.

Tržišni rizik

U svom poslovanju Grupa je izložena finansijskim rizicima od promena kursa stranih valuta i promena kamatnih stopa.

Izloženost tržišnom riziku se sagledava preko analize senzitivnosti. Nije bilo značajnih promena u izloženosti Grupe tržišnom riziku, niti u načinu na koje Grupa upravlja ili meri taj rizik.

Devizni rizik

Grupa je izložena deviznom riziku prvenstveno preko potraživanja od kupaca iz inostranstva, dugoročnih kredita i obaveza prema dobavljačima koji su denominirani u stranoj valuti. Grupa ne koristi posebne finansijske instrumente kao zaštitu od rizika, obzirom da u Republici Srbiji takvi instrumenti nisu uobičajeni.

Stabilnost ekonomskog okruženja u koje Grupa posluje, u velikoj meri zavisi od mera Vlade u privredi i postojanja odgovarajućeg pravnog i zakonodavnog okvira.

Knjigovodstvena vrednost monetarnih sredstava i obaveza iskazanih u stranoj valuti na datum izveštavanja u Grupe bila je sledeća:

	Sredstva		Obaveze	
	31. decembar 2019.	31. decembar 2018.	31. decembar 2019.	31. decembar 2018.
EUR	919,778	399,688	(980,220)	(608,752)
	919,778	399,688	(980,220)	(608,752)

Grupa je osetljivo na promene deviznog kursa evra i dolara (EUR i USD). Sledeća tabela predstavlja detalje analize osetljivosti Grupe na porast i smanjenje od 10% kursa dinara u odnosu na date strane valute. Stopa osetljivosti se koristi pri internom prikazivanju deviznog rizika i predstavlja procenu rukovodstva razumno očekivanih promena u kursovima stranih valuta. Analiza osetljivosti uključuje samo nenamirena potraživanja i obaveze iskazane u stranoj valuti i usklađuje njihovo prevođenje na kraju perioda za promenu od 10% u kursovima stranih valuta. Pozitivan broj iz tabele ukazuje na povećanje rezultata tekućeg perioda u slučajevima slabljenja dinara u odnosu na valutu o kojoj se radi. U slučaju jačanja dinara od 10% u odnosu na stranu valutu, uticaj na rezultat tekućeg perioda bio bi suprotan onom iskazanom u prethodnom slučaju. Glavni razlog za navedeno leži u činjenici da Grupa ima pretežno kratku poziciju u valuti, te su stoga obaveze u stranoj valuti daleko veće od potraživanja u istoj.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2019. i 2018. godine

40.FINANSIJSKI INSTRUMENTI (Nastavak)

	31. decembar 2019. +10%	31. decembar 2018. +10%	31. decembar 2019. (10%)	U RSD 000 31. decembar 2018. (10%)
EUR	6,044	9.678	(6,044)	(9.678)
	6,044	9.678	(6,044)	(9.678)

Rizik od promene kamatnih stopa

Grupa je izloženo riziku od promene kamatnih stopa na sredstva i obaveze kod kojih je kamatna stopa varijabilna. Ovaj rizik zavisi od finansijskog tržišta te Grupa nema na raspolaganju instrumente kojim bi ublažilo njegov uticaj.

Knjigovodstvena vrednost finansijskih sredstava i obaveza na kraju posmatranog perioda data je u sledećem pregledu:

	2019.	2018.
Finansijska sredstva		
<i>Kamatonosna</i>		
Dugoročni finansijski plasmani	13,909	15,665
Kratkoročni finansijski plasmani	0	4.000
	13,909	19,665
<i>Nekamatonosna</i>		
Dugoročni finansijski plasmani	16,947	18,469
Potraživanja po osnovu prodaje	1,213,134	1,211,220
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	1,181,481	726,929
	2,411,562	1,956,283
	2,425,471	1,976,283
Finansijske obaveze		
<i>Nekamatonosna</i>		
Obaveze prema dobavljačima, bez primljenih avansa	(738,803)	(596,046)
	(738,803)	(596,046)
<i>Kamatonosna</i>		
Dugoročne obaveze	(211,194)	(130,256)
Kratkoročne finansijske obaveze	(381,176)	(382,996)
	(592,370)	(513,252)
Gap rizika promene kamatnih stopa	(578,461)	(493,587)

Analize osetljivosti prikazane u narednom tekstu su uspostavljene na osnovu izloženosti promenama kamatnih stopa za nederivatne instrumente na datum bilansa stanja. Za obaveze sa varijabilnom stopom, analiza je sastavljena pod pretpostavkom da je preostali iznos sredstava i obaveza na datum bilansa stanja bio nepromenjen u toku cele godine. Povećanje ili smanjenje od 1% predstavlja, od strane rukovodstva, procenu realno moguće promene u kamatnim stopama.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2019. i 2018. godine

40. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (Nastavak)

	Povećanje od 1 procentnog poena		Smanjenje od 1 procentnog poena	
	2019.	2018.	2019.	2018.
Rezultat tekuće godine	(5,785)	(4,936)	5,785	4,936

U RSD 000

Kreditni rizik

Preduzeće je izloženo kreditnom riziku koji predstavlja rizik da dužnici neće biti u mogućnosti da dugovanja prema Grupi izmire u potpunosti i na vreme, što bi imalo za rezultat finansijski gubitak za Grupu. Izloženost Grupe ovom riziku ograničena je na iznos potraživanja od kupaca na dan bilansa. Potraživanja od kupaca sastoje se od velikog broja komitenata.

Rizik likvidnosti

Konačna odgovornost za upravljanje rizikom likvidnosti je na rukovodstvu Grupe koje je uspostavilo odgovarajući sistem upravljanja za potrebe kratkoročnog, srednjoročnog i dugoročnog finansiranja Grupe kao i upravljanje likvidnošću. Grupa upravlja rizikom likvidnosti održavajući odgovarajuće novčane rezerve kontinuiranim praćenjem planiranog i stvarnog novčanog toka, kao i održavanjem adekvatnog odnosa dospeća finansijskih sredstava i obaveza.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2019. i 2018. godine

40. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (Nastavak)

Sledeća tabela predstavlja sadašnju vrednost finansijskih sredstava i finansijskih obaveza i njihovu fer vrednost na dan 31. decembra 2019. i 31. decembra 2018. godine.

	31.decembar 2019.		31.decembar 2018.	
	<u>Knjigovodstvena vrednost</u>	<u>Fer vrednost</u>	<u>Knjigovodstvena vrednost</u>	<u>Fer vrednost</u>
Finansijska sredstva				
Dugoročni finansijski plasmani	16,947	16,947	18,469	18,469
Potraživanja po osnovu prodaje	1,213,134	1,213,134	1,211,220	1,211,220
Kratkoročni finansijski plasmani	0	0	4.000	4.000
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	1,181,481	1,181,481	726,929	726,929
	2,411,562	2,411,562	1,960,618	1,960,618
Finansijska obaveze				
Dugoročne obaveze	(211,194)	(211,194)	(130,256)	(130,256)
Kratkoročne finansijske obaveze	(381,176)	(381,176)	(382,996)	(382,996)
Obaveze prema dobavljačima bez primljenih avansa	(738,803)	(738,803)	(596,046)	(596,046)
	(1,331,173)	(1,331,173)	(1,109,298)	(1,109,298)

Pretpostavke za procenu trenutne fer vrednosti finansijskih instrumenata

Obzirom na činjenicu da ne postoji dovoljno tržišno iskustvo, stabilnost i likvidnost u kupovini i prodaji finansijskih sredstava i obaveza, kao i obzirom na činjenicu da ne postoje dostupne tržišne informacije koje bi se mogle koristiti za potrebe obelodanjivanja fer vrednosti finansijskih sredstava i obaveza, korišćen je metod diskontovanja novčanih tokova. Pri korišćenju ove metode vrednovanja, koriste se kamratne stope za finansijske instrumente sa sličnim karakteristikama, sa ciljem da se dobije relevantna procena tržišne vrednosti finansijskih instrumenata na dan bilansa.

41. DOGAĐAJI NASTALI NAKON DATUMA BILANSA STANJA

Posle datuma bilansiranja na dan 31. decembra 2019. godine došlo je do objave vanrednog stanja u Republici Srbiji povodom epidemije virusa COVID 19, što je rezultiralo odlukama Poslovnog odbora Instituta o prelasku na rad od kuće i smanjenju svih rizicnih angazovanja saradnika instituta na tekućim projektima. Do momenta objavljivanja ovih konsolidovanih finansijskih izveštaja nije bilo promena u navedenoj odluci, dakle Grupa je nastavila da radi smanjenim kapacitetom, što će, po proceni rukovodstva, rezultirati smanjenim obimom poslovanja i poslovnih prihoda u 2020. godini. Po proceni rukovodstva očekuje se da poslovni prihodi budu niži za 10% u odnosu na poslovnu 2019. godinu. Navedene činjenice ne zahtevaju korekciju konsolidovanih finansijskih izveštaja za period 01.01.2019. – 31.12.2019. godine.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2019. i 2018. godine

42. KURSNA LISTA

Devizni kursevi, utvrđeni na međubankarskom sastanku deviznog tržišta, primenjeni za preračun pozicija bilansa stanja za pojedine glavne valute su:

	U RSD	
	31. decembar 2019.	31. decembar 2018.
EUR	117,5928	118,1946
USD	104,9186	103,3893
CHF	108,4004	104,9779

U Beogradu,

Dana 17. april 2020. godine

Lice odgovorno za
sastavljanje finansijskog izveštaja

Knezević Beata

Zakonski zastupnik

[Signature]